

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ειδική Υπηρεσία Πολιτισμού & Τουρισμού (ΕΥΠΟΤ)

Έργο:

«Σχέδιο Δράσης για τη σύναψη συνεργασιών/ ανάληψη καινοτόμων πρωτοβουλιών για την αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του

Μαζικού – Οργανωμένου Τουρισμού

(τουριστικά πακέτα) και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με στόχο και την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα»

Παραδοτέο Π.Α.4:

«Πλήρης τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων»

Ανάδοχος Μελετητής:

 τέκμωρ α.ε.

τεχνικοοικονομικοί σύμβουλοι διοίκησης και ανάπτυξης

Λεωφ. Βασ. Σοφίας 98 - 115 28 Αθήνα • Τηλ. : 210 7486226 • Fax : 210 7717093
url: <http://www.tecmor.gr> • e-mail : tecmor@tecmor.gr

Αθήνα, Νοέμβριος 2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	4
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	5
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	10
1.1 Αντικείμενο και στόχοι του Έργου	10
1.1.1 Γενικά	10
1.1.2 Μεθοδολογικές Επισημάνσεις	11
1.2 Αντικείμενο και στόχοι της παρούσας έκθεσης	14
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	16
2.1 Γενικά	16
2.2 Εκτίμηση δυνατοτήτων συνεργασιών για την Ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας προορισμών και τοπικών επιχειρήσεων	18
2.2.1 Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας τουριστικών προορισμών	18
2.2.2 Συνεργασία για την ανάπτυξη ανταγωνιστικής θέσης τουριστικών προορισμών	20
2.2.3 Συνεργασία για την αντιμετώπιση απειλών νεοεισερχόμενων ανταγωνιστών	21
2.2.4 Συνεργασία για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης με προμηθευτές.....	23
2.2.5 Συνεργασία για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης με τους αγοραστές..	24
2.3 Επισκόπηση φορέων δυνάμενων να μετάσχουν σε τουριστικές δομές συνεργασίας	27
2.3.1 Γενικά	27
2.3.2 Ομάδες συμφερόντων στον ελληνικό τουρισμό.....	28
2.3.3 Κύριοι φορείς ενδιαφέροντος.....	29
2.3.3.1 Ιδιωτικός Τομέας	29
2.3.3.2 Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	33
2.3.3.3 Επιστημονική Κοινότητα	42
2.3.4 Επισκόπηση βασικών στοιχείων υφιστάμενης κατάστασης του μαζικού τουρισμού που επηρεάζουν τη στόχευση αναφορικά με την ενίσχυση συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων	43
2.4 Προσδιορισμός και χωρική κατανομή ελάχιστου απαιτούμενου πλήθους δομών συνεργασίας.....	50
2.5 Στόχευση των προς δημιουργία δομών συνεργασίας.....	57
2.6 Επισκόπηση πρόσφατων προγραμμάτων ενισχύσεων επιχειρήσεων με ενδιαφέρον για το παρόν έργο.....	59
2.6.1 Επισκόπηση προγραμμάτων σχετικών με τον τουρισμό	59

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

2.6.1.1	Πράσινος Τουρισμός	59
2.6.1.2	Εναλλακτικός Τουρισμός	61
2.6.2	Επισκόπηση προγραμμάτων σχετικών με συνεργατικά επενδυτικά σχέδια	62
2.6.2.1	«Πρώθηση της δικτύωσης των τουριστικών ΜΜΕ (clustering)»	62
2.6.2.2	«Δημιουργία Καινοτομικών Συστάδων Επιχειρήσεων -Ένα Ελληνικό Προϊόν, Μία Αγορά: Ο Πλανήτης»	63
2.6.2.3	Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Συνεργασία»- Πράξη Ι (Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας) και Πράξη ΙΙ (Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας)	64
2.6.2.4	Πράξη «Υποστήριξη Ομάδων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων για Δραστηριότητες Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης» (Α΄ και Β΄ κύκλου υποβολής)	65
2.7	Επισκόπηση Επενδυτικού Νόμου 3908/2011 για το επιμέρους χρηματοδοτικό πλαίσιο: Συνέργεια και Δικτύωση	67
3.	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	68
3.1	Πλαίσιο αναφοράς	68
3.1.1	Βασικές αρχές σύνταξης προϋπολογισμού ενός έργου	68
3.1.2	Περί χρηματοδότησης συνεργατικών δομών επιχειρήσεων	69
3.1.3	Κανονιστικό Πλαίσιο	70
3.1.4	Κατηγορίες Επιλέξιμων Δαπανών	71
3.2	Πρόταση για το κατώτατο και το ανώτερο όριο κοστολόγησης των επενδυτικών σχεδίων	75
4.	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ & ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	78
4.1	Εισαγωγικά στοιχεία	78
4.2	Παρακολούθηση επίτευξης στόχων της πράξης - Αναμενόμενα αποτελέσματα	79
4.2.1	Γενικά	79
4.2.2	Δείκτες μέτρησης αποτελεσμάτων	82
4.3	Παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης - Αναμενόμενα αποτελέσματα	84
4.3.1	Γενικά	84
4.3.2	Δείκτες παρακολούθησης υλοποίησης της πράξης	84
4.4	Προβλήματα που μπορεί να παρουσιαστούν κατά τη χρήση των δεικτών	85
5.	ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	86

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1-1: Διάρθρωση του έργου σε Φάσεις, Δραστηριότητες, Εργασίες &/ Παραδοτέα	12
Πίνακας 2-1: Ομάδες Συμφερόντων στον Ελληνικό τουρισμό.....	28
Πίνακας 2-2: Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων κλάδου τουρισμού κατά ΣΤΑΚΟΔ - 08.....	30
Πίνακας 2-3: Κατηγοριοποίηση άλλων τουριστικών επιχειρήσεων κατά ΣΤΑΚΟΔ - 08.....	30
Πίνακας 2-4: Πλήθος επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό ανά περιφέρεια	32
Πίνακας 2-5: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής	34
Πίνακας 2-6: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κεντρικής & Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	36
Πίνακας 2-7: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας.....	37
Πίνακας 2-8: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας.....	38
Πίνακας 2-9: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.....	39
Πίνακας 2-10: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου.....	40
Πίνακας 2-11: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.....	41
Πίνακας 2-12: Βασικά στοιχεία εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα.....	44
Πίνακας 2-13: Ξενοδοχειακό δυναμικό υψηλού επιπέδου στις επιλεγμένες περιοχές και σύγκριση του με το σύνολο των ξενοδοχειακών καταλυμάτων κάθε περιοχής.....	48
Πίνακας 2-14:Κλίνες ξενοδοχειακού δυναμικού υψηλού επιπέδου (4&5 αστέρων) στις επιλεγμένες περιοχές και σύγκριση του με το σύνολο των κλινών σε κάθε περιοχή	48
Πίνακας 2-15: Μέση δαπάνη/ διανυκτέρευση στη Ρόδο, την Κρήτη και το σύνολο της χώρας	49
Πίνακας 2-16: Αεροπορικές Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών σε Επιλεγμένα Αεροδρόμια της Χώρας (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος).....	52
Πίνακας 2-17: Παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση ενός κατ’ αρχήν ικανού πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων	53
Πίνακας 2-18: Αιτιολόγηση εκτιμώμενου πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων	54
Πίνακας 2-19: Περιφερειακή κατανομή των επενδυτικών σχεδίων που επιχορηγήθηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος «Πράσινο Τουρισμό»	60
Πίνακας 3-1: Προτεινόμενη Κατανομή Προϋπολογισμού	74
Πίνακας 3-2: Προϋπολογισμός Πράξεων για τον Τουρισμό για το 2012.....	75
Πίνακας 4-1: Ενδεικτικοί Δείκτες Αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των Στρατηγικών Στόχων της πράξης	82
Πίνακας 4-2: Ενδεικτικοί Δείκτες για την παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης.....	84

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2-1: Ένα νέο πρότυπο: Η σχέση αξίας προσπάθειας της «Τουριστικής Εμπειρίας»	19
Διάγραμμα 2-2: Εποχικότητα Συνολικών Αφίξεων και Αφίξεων μέσω πτήσεων Charter (2009-2011)	46

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΕ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»
ΕΥΠΟΤ	Ειδική Υπηρεσία Πολιτισμού & Τουρισμού
ΙΤΕΠ	Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων
ΚΠΣ:	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΠΟΤ	Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού
ΣΕΤΕ	Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων
Τ.Ο.	Tour Operator

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο τουρισμός αποτελεί σύνθετη οικονομική δραστηριότητα που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανομοιογένεια και ιδιαιτερότητα ως προς τις συνέπειες, ήτοι τις ωφέλειες και τις επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει σε μια χώρα ή σε μια τοπική κοινωνία.

Η καταγραφή της φύσης αυτών των θετικών και αρνητικών συνεπειών απασχολεί έντονα τη διεθνή βιβλιογραφία, ιδίως δε αποσκοπεί στον προβληματισμό των εμπλεκόμενων φορέων που είναι αρμόδιοι να χαράξουν τον τουριστικό σχεδιασμό στα πλαίσια λήψης ζωτικών αποφάσεων για την οικονομία και την κοινωνία γενικότερα.

Όσον αφορά την ελληνική πραγματικότητα, το πρότυπο του λεγόμενου μαζικού τουρισμού είναι αυτό που κυριαρχεί τις τελευταίες δεκαετίες και έχει συνδεθεί με την καίρια συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη και στην απασχόληση άλλα και, ενίοτε, με την έντονη υποβάθμιση των τουριστικών προορισμών ως προς την ποιότητα του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.

Με βάση την ως άνω θεώρηση και ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις του πολυσύνθετου ρόλου της, η Ειδική Υπηρεσία Πολιτισμού & Τουρισμού (ΕΥΠΟΤ), μεθοδεύει την υλοποίηση του παρόντος έργου με τίτλο: *«Σχέδιο Δράσης για τη σύναψη συνεργασιών/ ανάληψη καινοτόμων πρωτοβουλιών για την αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού (τουριστικά πακέτα) και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με στόχο και την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα»*.

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ και από το Ελληνικό Δημόσιο μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΕ), 2007 – 2013.

Βασικός αναπτυξιακός στόχος των παρεμβάσεων που προβλέπονται στο ΕΠΑΕ για τον τομέα του Τουρισμού κατά την προγραμματική περίοδο 2007-13 είναι η **αύξηση της ζήτησης και η γενική ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της χώρας και των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών** σε όλα τα επίπεδα.

Φιλοδοξία του παρόντος έργου είναι να συμβάλει αποφασιστικά:

- ✓ στην αποδοτική και ποιοτική αναβάθμιση του εισερχόμενου μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στη χώρα που θα επιφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη στη χώρα και στις τοπικές οικονομίες και κοινωνίες,

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- ✓ στην ενίσχυση και τόνωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα.

Ο **στόχος** και κατ' επέκταση το **αντικείμενο** του ανωτέρω έργου είναι διττός:

- Η εκπόνηση συνεκτικού **Σχεδίου Δράσης** για την περαιτέρω εξειδίκευση και ωρίμανση του τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα που θα περιλαμβάνει προτάσεις προς την Πολιτεία αναφορικά με δράσεις και ενέργειες που θα πρέπει να αναληφθούν για :
 - την αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού και
 - την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με στόχο και την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα του τουρισμού
- Η εκπόνηση **Οδηγού Εφαρμογής δράσης κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων** που δραστηριοποιούνται στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα.

Ανάδοχος μελετητής του έργου είναι η εταιρεία Συμβούλων Επιχειρήσεων **«ΤΕΚΜΩΡ Α.Ε. - ΤΕΧΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ»**

Η παρούσα έκθεση, με τίτλο **«Πλήρης τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων»**, αποτελεί το τέταρτο από τα έξι συνολικά Παραδοτέα του ως άνω έργου και αφορά :

- στον προσδιορισμό και τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων, η υλοποίηση των οποίων θα δημιουργήσει την «κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα
- στην εκπόνηση τεκμηριωμένης πρότασης για το κατώτατο και ανώτερο όριο κοστολόγησης των συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων,
- στην εκτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων και στον προσδιορισμό δεικτών μέτρησης αυτών από την ανάληψη από την πλευρά της πολιτείας μια πρωτοβουλίας για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων προσανατολισμένων στην επίτευξη των στόχων του παρόντος έργου, όπως αναφέρθηκαν ανωτέρω.

Το περιεχόμενο της έκθεσης βασίζεται στα ευρήματα των πρώτων τριών παραδοτέων του έργου, στην έρευνα και αποτίμηση και πρωτοβουλιών - προγραμμάτων ενίσχυσης επιχειρήσεων του πρόσφατου παρελθόντος στη χώρα, καθώς και στην εμπειρία του Μελετητή από την υποστήριξη μεγάλου πλήθους επιχειρήσεων στην υποβολή και

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

υλοποίηση επενδυτικών προτάσεων σε εθνικά ή κοινοτικά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Ειδικότερα, η παρούσα έκθεση διαρθρώνεται ως ακολούθως:

Κεφάλαιο 1ο: Εισαγωγή

Περιλαμβάνονται:

- Αναφορά στη σημασία του συνολικού έργου που υλοποιείται σε ένα περιβάλλον που υφίσταται έντονα τις πιέσεις της οικονομικής κρίσης,
- Εξειδίκευση του αντικειμένου και των στόχων του συνολικού έργου και της παρούσας έκθεσης
- Παρουσίαση του αντικειμένου και των στόχων της παρούσας έκθεσης

Κεφάλαιο 2ο: Μεθοδολογικό πλαίσιο προσδιορισμού του ποσού ενίσχυσης συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού

Περιλαμβάνει το σχέδιο και την υλοποίηση της μεθοδολογικής προσέγγισης που ακολουθείται για τον προσδιορισμό και τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού. Περιλαμβάνει:

- Εκτίμηση των δυνατοτήτων συνεργασιών που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας τόσο των προορισμών στους οποίους αναπτύσσονται όσο και των συμμετεχόντων φορέων.
- Επισκόπηση των φορέων που μπορούν να μετάσχουν σε συνεργατικούς σχηματισμούς με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του συνολικού έργου, όπως έχουν ήδη παρουσιαστεί.
- Προσδιορισμό και χωρική κατανομή του ελάχιστου (ικανού) πλήθους δομών συνεργασίας που κρίνεται σκόπιμο να δημιουργηθούν και ενισχυθούν προκειμένου να αποτελέσουν την «κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα.
- Επισκόπηση στοιχείων από πρόσφατα προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων στον τομέα του τουρισμού ή και άλλους τομείς που τροφοδοτούν με χρήσιμα στοιχεία τις εργασίες ενδιαφέροντος του παρόντος έργου, καθώς και των σχετικών προβλέψεων του Επενδυτικού Νόμου 3908/2011 για το επιμέρους χρηματοδοτικό πλαίσιο: Συνέργεια και Δικτύωση.

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

**Κεφάλαιο 3ο: Τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την
ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων**

Περιλαμβάνεται το σχετικό πλαίσιο αναφοράς και η τελική πρόταση για τον συνολικό προϋπολογισμό, καθώς για το κατώτατο και το ανώτερο όριο κοστολόγησης των επενδυτικών σχεδίων.

**Κεφάλαιο 4ο: Προσδιορισμός και παρακολούθηση Αναμενόμενων
Αποτελεσμάτων πράξης ενισχύσεων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου
τουρισμού**

Περιλαμβάνονται:

- Προσδιορισμός αναμενόμενων αποτελεσμάτων πράξης κρατικών ενισχύσεων συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού
- Καθορισμός Δεικτών παρακολούθησης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και της υλοποίησης της πράξης

Κεφάλαιο 5ο: Πηγές - Βιβλιογραφία

Παρουσιάζονται οι πηγές και η βιβλιογραφία που αξιοποιήθηκαν για την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΈΡΓΟΥ

1.1.1 Γενικά

Μεγάλο ποσοστό από τις συνολικές αφίξεις τουριστών στη χώρα έρχεται με οργανωμένα «πακέτα μαζικού τουρισμού» και με πτήσεις προκαθορισμένες (charters). Η μορφή αυτή έχει κυριαρχήσει σε πολλές περιοχές της χώρας και επηρεάζει τόσο την τοπική τουριστική δραστηριότητα όσο και τον τρόπο λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων, ενώ καθορίζει περιοριστικά τη διάρκεια λειτουργίας πολλών τουριστικών μονάδων.

Στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής για την επίτευξη τουρισμού με γεωγραφική ευρύτητα και σε όλες τις εποχές του χρόνου, οι δυνατότητες και οι επιπτώσεις από τον «μαζικό τουρισμό» και τις οικονομικές διαστάσεις του (προσυμφωνημένες ή μη κρατήσεις, πίεση τιμών κ.α.) παίζουν σημαντικό ρόλο και με την παρούσα μελέτη ζητείται να διερευνηθούν, αφενός από την άποψη δραστηριότητας και προοπτικών ανάπτυξης, αφετέρου ως προς τις οικονομικές τους διαστάσεις και σε σύγκριση με τους ανταγωνιστικούς προορισμούς προς τους οποίους κατευθύνουν τους πελάτες τους οι μεγάλοι Tour Operators.

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, **αντικείμενο** του παρόντος έργου είναι η εκπόνηση συνεκτικού **Σχεδίου Δράσης** που θα περιλαμβάνει προτάσεις αναφορικά με δράσεις και ενέργειες που θα πρέπει να αναληφθούν από την Πολιτεία για την **αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού** στην Ελλάδα, την **επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** και την **αύξηση της απασχόλησης** στον τομέα του τουρισμού, με γνώμονα την **προώθηση της τοπικής ανάπτυξης**, εναρμονισμένη με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Το Σχέδιο Δράσης, κατά κύριο λόγο, θα προσδιορίζει τις παρεμβάσεις που θα πρέπει να υλοποιηθούν στην χώρα ή και σε επιμέρους περιοχές για να επιτευχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

- βελτίωση της **κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας** των κατοίκων της χώρας ή και επιμέρους περιοχών,
- ενίσχυση της τουριστικής **επιχειρηματικής δραστηριότητας**, και
- **αύξηση της ανταγωνιστικότητας** τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων και τελικά της εθνικής οικονομίας ή και επιμέρους τοπικών οικονομιών

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

παράλληλα με την προστασία και αναβάθμιση του **φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος**.

Η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση Αρμόδιων Αρχών στους τομείς:

- της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος,
- της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος και
- των τεχνικών υποδομών στις οποίες σημαντική θέση έχουν τα δίκτυα εξυπηρέτησης.

Παράλληλα με τα ανωτέρω, στο πλαίσιο του έργου επιδιώκεται η περαιτέρω **εξειδίκευση και ωρίμανση του τομέα του μαζικού τουρισμού**, σε βαθμό ώστε να εκπονηθεί **προσχέδιο Οδηγού Εφαρμογής δράσης κρατικής ενίσχυσης** των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του μαζικού τουρισμού και ο οποίος θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων: κριτήρια επιλεξιμότητας προσαρμοσμένα στη στρατηγική ανάπτυξης της συγκεκριμένης κατηγορίας τουρισμού, τρόπο επιλογής των προτάσεων, μηχανισμό παρακολούθησης της υλοποίησης κ.τ.λ. Στο πλαίσιο αυτό, στον Οδηγό Εφαρμογής θα συμπεριληφθούν και εναλλακτικές μορφές ενίσχυσης των ιδιωτικών επιχειρήσεων, καθώς και προτάσεις για την χορήγηση ενισχύσεων από χρηματοδοτικά εργαλεία εκτός των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

1.1.2 Μεθοδολογικές Επισημάνσεις

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθείται για την υλοποίηση του έργου έγινε με βάση τις ανάγκες του, όπως αυτές προσδιορίστηκαν από την Ειδική Υπηρεσία Πολιτισμού & Τουρισμού (ΕΥΠΟΤ).

Το συνολικό έργο επιμερίζεται σε **(2) Φάσεις Εργασιών :**

❖ **Φάση Α : Αναγνωριστική Μελέτη**

❖ **Φάση Β: Τελικό Σχέδιο Δράσης**

κάθε μία από τις οποίες περιλαμβάνει **διακριτές Δραστηριότητες (Δρ.)**.

Κάθε Δραστηριότητα εξειδικεύεται σε διακριτές επιμέρους Εργασίες, οι οποίες παρατίθενται ακολουθώντας.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η διάρθρωση του έργου σε Φάσεις, Δραστηριότητες που οδηγούν σε αντίστοιχα Παραδοτέα – Εκθέσεις από τον Μελετητή.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 1-1: Διάρθρωση του έργου σε Φάσεις, Δραστηριότητες, Εργασίες &/ Παραδοτέα

Φάση Α: Αναγνωριστική Μελέτη	
Δραστηριότητες (Δρ.)	Εργασίες
Δρ.Α.1: Αποτύπωση – χωρική κατανομή της υπάρχουσας κατάστασης του μαζικού τουρισμού και συνθετική αξιολόγηση	Εργασία Α.1.1: Καταγραφή – Αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης στον τομέα του εισερχόμενου μαζικού – οργανωμένου τουρισμού και Ανάλυση οφέλους και ζημιάς σε 7 επιλεγμένες τουριστικές περιοχές
	Εργασία Α.1.2: Συνθετική Αξιολόγηση
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Α.1	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
Δρ.Α.2: Συγκριτική Ανάλυση και Αξιολόγηση της δραστηριότητας του μαζικού τουρισμού	Εργασία Α.2.1: Αξιολόγηση της δραστηριότητας του μαζικού τουρισμού στις ανταγωνίστριες χώρες σε επίπεδο προσφορών, χαρακτηριστικών και τιμών
	Εργασία Α.2.2: Επισημάνση βέλτιστων πρακτικών και μεθόδων για προσαρμοσμένη εφαρμογή στην Ελλάδα
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Α.2	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Δρ.Α.3: Συγκεκριμένες προδιαγραφές οργάνωσης και λειτουργίας δομών συνεργασίας των τουριστικών επιχειρήσεων διαφόρων κλάδων	
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Α.3	ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΟΜΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
Δρ.Α.4: Πλήρης τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων	Εργασία Α.4.1: Προσδιορισμός κοστολογικών στοιχείων
	Εργασία Α.4.2: Εκτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Α.4	ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Φάση Β: Τελικό Σχέδιο Δράσης	
Δραστηριότητες (Δρ.)	Εργασίες
Δρ.Β.1: Εκπόνηση Προσχεδίου Οδηγού Εφαρμογής πράξεων κρατικών ενισχύσεων	Εργασία Β.1.1: Σύνταξη Προσχεδίου Οδηγού Εφαρμογής πράξεων κρατικών ενισχύσεων
	Εργασία Β.1.2: Διαβούλευση
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Β.1	ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΟΔΗΓΟΥ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
Δρ. Β.2: Προσδιορισμός τρόπου επίτευξης συνέργειας της συγκεκριμένης δράσης κρατικών ενισχύσεων με έργα υποδομών του τουριστικού Τομέα	
ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.Β.2	ΤΡΟΠΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΥΝΕΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕ ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του όγκου των δεδομένων που απορρέει από το πολυσύνθετο περιβάλλον των επιχειρήσεων στον τομέα τουρισμού στη χώρα και δη στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού, καθώς και την κρισιμότητα αλλά και τις απαιτήσεις ενός έργου, με σκοπό την προώθηση αναπτυξιακών δράσεων και παρεμβάσεων, γίνεται αντιληπτό ότι η βέλτιστη υλοποίηση του έργου απαιτεί την αποτελεσματική συλλογή, διαχείριση και επεξεργασία ενός μεγάλου όγκου **πληροφοριακού υλικού** που πραγματοποιείται σύμφωνα με Μεθοδολογίες και Εργαλεία, όπως:

- Συνεντεύξεις με τουριστικούς φορείς ενδιαφέροντος, όπως φορείς εκπροσώπησης ξενοδόχων, τουριστικών γραφείων, κ.α.,
- Έρευνα αρχείου σε ελληνική και ξένη βιβλιογραφία και αποδελτίωση του σχετικού πληροφοριακού υλικού – αξιοποίηση προγενέστερων σχετικών μελετών
- Έρευνα Πεδίου σε τουριστικούς φορείς ενδιαφέροντος με χρήση ημιδομημένου ερωτηματολογίου
- Επιτόπια έρευνα (field work) σε τουριστικούς φορείς ενδιαφέροντος

1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η συνεργασία των επιχειρήσεων (ομοειδών ή συμπληρωματικών κλάδων και εν προκειμένω τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών) αποτελεί συνθήκη εκ των ων ουκ άνευ στο σημερινό ανταγωνιστικό περιβάλλον των αγορών. Εξασφαλίζει έγκαιρη και σύγχρονη ενημέρωση για τις τάσεις και εξελίξεις των αγορών, τις μεταβολές των απαιτήσεων της ζήτησης και των τάσεων στην προσφορά, κοινές δράσεις εκσυγχρονισμού και μάρκετινγκ, κοινή παρουσία σε αγορές ή τμήματα αγορών και οικονομίες κλίμακας στις δαπάνες προμηθειών, συμβουλευτικών υπηρεσιών κτλ. Εξάλλου, συμβάλλει σημαντικά στην ολοκλήρωση του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει η κάθε περιοχή.

Για παράδειγμα, συνεργατικές δομές στις οποίες μετέχουν επιχειρήσεις που προσφέρουν συμπληρωματικές υπηρεσίες ή προϊόντα όπως, διαμονή, σίτιση, οργάνωση δραστηριοτήτων (π.χ. αθλητικών, οικοτουριστικών), παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων κ.α. διαμορφώνουν τα θεμέλια για την ολοκλήρωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, γεγονός που επιδρά στην ανταγωνιστικότητα ολόκληρου του προορισμού και κατ' επέκταση της κάθε επιχείρησης χωριστά. Κι' αυτό γιατί, με την συμβολή όλων των επιχειρήσεων στην προσφορά των τουριστικών υπηρεσιών, η κάθε επιχείρηση μεμονωμένα, αποδεδεσμεύεται από την ανάγκη να βελτιωθεί ώστε να προσφέρει νέες υπηρεσίες και είναι σε θέση να προσελκύει νέους πελάτες με τους ίδιους (συνήθως περιορισμένους) οικονομικούς πόρους.

Ειδικά για τις μικρές επιχειρήσεις της τουριστικής βιομηχανίας είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι μέσω της συμμετοχής τους σε συνεργατικές δομές έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν με ίσους όρους με τις μεγαλύτερες, να εμπλακούν σε μια διαδικασία ταχείας και με ίσους όρους απόκτησης εμπειρίας, να επιτύχουν την επανεξέταση των σχέσεων τους με τους προμηθευτές τους και να δημιουργήσουν προοπτική για αυξημένη αποτελεσματικότητα μέσα από τη συλλογική δράση

Μέσα στις συνθήκες της γενικευμένης διεθνούς οικονομικής κρίσης και της ακόμη πιο δύσκολης κατάστασης των ελληνικών δημοσιονομικών και της ελληνικής οικονομίας, όπως έχει διαμορφωθεί σήμερα και με βάση τα ανωτέρω προκύπτει η διαπίστωση ότι, τα Clusters στο πλαίσιο μιας νέας προσέγγισης της τουριστικής πολιτικής και της πολιτικής των επιχειρήσεων γενικότερα, μπορούν να αποτελέσουν αποφασιστική στρατηγική επιβίωσης των ελληνικών επιχειρήσεων

Στο πλαίσιο αυτό, στην παρούσα έκθεση επιχειρείται να προσδιοριστεί **το συνολικό ύψος του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων**, η υλοποίηση των οποίων θα δημιουργήσει την

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

«κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα, υπό το πρίσμα των στόχων που έχουν τεθεί συνολικά με το παρόν έργο, ήτοι:

- την αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού και
- την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με στόχο και την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα του τουρισμού.

Παράλληλα, επιχειρείται και ο **προσδιορισμός στοιχείων κοστολόγησης των συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων καθώς και στοιχείων που θα επιτρέχουν την εκτίμηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.**

Επιδίωξη είναι τα ως άνω αναφερόμενα στοιχεία να αποτελέσουν συστατικά μέρη στη διαμόρφωση ενός «Σχεδίου Δράσης για τη σύναψη συνεργασιών/ ανάληψη καινοτόμων πρωτοβουλιών για την αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του Μαζικού – Οργανωμένου Τουρισμού και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με στόχο και την αύξηση της απασχόλησης στον τομέα» που τελικά θα έχει πυλώνα την εκπόνηση ενός **Οδηγού Εφαρμογής δράσης κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων** που δραστηριοποιούνται στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα.

Ο εν λόγω Οδηγός εκτιμάται ότι θα πρέπει να έχει σαφή προσανατολισμό και να ενσωματώνει προβλέψεις για προώθηση της δικτύωσης στον τουριστικό τομέα στη χώρα μας και δη αυτής που αφορά στον μαζικό – οργανωμένο τουρισμό.

Τέλος, επισημαίνεται ότι τα παρατιθέμενα στην παρούσα έκθεση μπορούν να αποτελέσουν υλικό για αξιοποίηση τόσο στην παρούσα όσο και στη νέα προγραμματική περίοδο (2014 – 2020), ο σχεδιασμός της οποίας θα πρέπει να ξεκινήσει προσεχώς.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΟΣΟΥ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ – ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθείται για τον προσδιορισμό και τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού περιλαμβάνει την υλοποίηση των ακόλουθων εργασιών:

- Εκτίμηση των δυνατοτήτων συνεργασιών που αποσκοπούν στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας τόσο των προορισμών στους οποίους αναπτύσσονται όσο και των συμμετεχόντων φορέων.
- Επισκόπηση των φορέων που μπορούν να μετάσχουν σε συνεργατικούς σχηματισμούς με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του συνολικού έργου, όπως έχουν ήδη παρουσιαστεί.
- Προσδιορισμό και χωρική κατανομή του ελάχιστου (ικανού) πλήθους δομών συνεργασίας που κρίνεται σκόπιμο να δημιουργηθούν και ενισχυθούν προκειμένου να αποτελέσουν την «κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα. Για την εν λόγω εργασία λαμβάνεται υπόψη η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του τουρισμού στη χώρα και ειδικότερα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Παραδοτέου Π.Α.1. «Περιγραφή της Υφιστάμενης Κατάστασης του Μαζικού Τουρισμού στην Ελλάδα» και πάλι με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του συνολικού έργου, όπως έχουν ήδη παρουσιαστεί.
- Επισκόπηση στοιχείων από πρόσφατα προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων στον τομέα του τουρισμού ή και άλλους τομείς που τροφοδοτούν με χρήσιμα στοιχεία τις εργασίες ενδιαφέροντος του παρόντος έργου, καθώς και των σχετικών προβλέψεων του Επενδυτικού Νόμου 3908/2011 για το επιμέρους χρηματοδοτικό πλαίσιο: Συνέργεια και Δικτύωση.

Σημεία ενδιαφέροντος που είναι σκόπιμο να έχει υπόψη ο αναγνώστης της παρούσας έκθεσης είναι τα εξής:

- Οι τουρίστες έλκονται από κάποιο συγκεκριμένο τουριστικό προορισμό επειδή κυρίως παρέχει «μεγαλύτερη αξία» σε «μικρότερη τιμή» και με «μικρότερη προσπάθεια»

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Οι δομές συνεργασίας για την επίτευξη των στόχων του συνολικού έργου, όπως έχουν ήδη παρουσιαστεί, μπορούν να εστιάζουν σε ποικίλους τομείς: τη βελτίωση της ελκυστικότητας του προορισμού, την προβολή και διαφήμιση του προορισμού, την παραγωγικότητα και τη διαχείριση του τουριστικού συστήματος κ.α. Στις δομές αυτές μπορούν να μετέχουν υπό συνθήκες και φορείς του δημοσίου.
- Η προσπάθεια για προσέλκυση αποδοτικού και ποιοτικού μαζικού οργανωμένου τουρισμού μπορεί να μεταφραστεί και ως φιλοξενία τουριστών με υψηλά επίπεδα απαιτήσεων, ήτοι τουριστών «υψηλής – ποιότητας» και «υψηλών – εξόδων». Προκειμένου η χώρα και δη οι περιοχές που στηρίζονται στον μαζικό οργανωμένο τουρισμό να επιτύχουν να προσελκύσουν τέτοιου είδους τουρίστες, υπάρχει ανάγκη για:
 - Υψηλού επιπέδου τουριστικές υποδομές
 - Διεύρυνση τουριστικής περιόδου
 - Υψηλού επιπέδου υποδομές αεροδρομίων και εύρυθμη λειτουργία των
 - Εκσυγχρονισμό των περιφερειακών τουριστικών αερολιμένων της χώρας
 - Λειτουργία περισσότερων σύγχρονων διεθνών αερολιμένων στη χώρα

Η Ελλάδα σήμερα δυσκολεύεται αδυνατεί να προσελκύσει τους τουρίστες «υψηλής – ποιότητας» και «υψηλών – εξόδων», καθώς δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις τους. Η υποβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος και της εικόνας του, οδηγεί στημείωση της προθυμίας των πελατών να δαπανήσουν σημαντικά ποσά στην κατανάλωση αγαθών και υπηρεσιών. Στο γεγονός αυτό συνδράμει η προσπάθεια της τουριστικής βιομηχανίας να προσελκύσει πελάτες με χαμηλότερες τιμές, καθώς έτσι προκαλείται μία πτώση στην ποιότητα των παροχών. Πρόκειται για ένα φαύλο κύκλο ο οποίος έχει καταστρέψει την ουσία της ανάπτυξης του τουρισμού σε αρκετούς μεσογειακούς προορισμούς. Η συγκέντρωση διαπραγματευτικής ισχύος στους ευρωπαϊκούς ενδιάμεσους και στους tour operators ειδικότερα, σε συνδυασμό με την αδυναμία της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας να προωθήσει τον εαυτό της και να καθιερώσει αποτελεσματικούς μηχανισμούς διανομής, ελαχιστοποιούν τα περιθώρια κέρδους των μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων και την απόδοση των επενδύσεών τους.

- Για τον προσδιορισμό του ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού, καθώς και των άνω και κάτω ορίων κοστολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, λαμβάνονται υπόψη τα ευρύτερα **«χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων»**, όπως αποτυπώθηκαν στο Παραδοτέο Π.Α.1. *«Περιγραφή της Υφιστάμενης Κατάστασης του Μαζικού Τουρισμού στην Ελλάδα»*.

2.2 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Στη μελέτη «*Συνεργασία Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας του Τουρισμού*» (έκδοση του Επιχειρηματικού Συμβουλίου του Π.Ο.Τ & του Σ.Ε.Τ.Ε., Νοέμβριος 2001)» παρουσιάζονται χρήσιμα στοιχεία (σελ. 78 – 89) για το πώς η συνεργασία δημοσίου και ιδιωτικού τομέα συμβάλλει στην ενίσχυση της τουριστικής ανταγωνιστικότητας και συνδράμει συγκεκριμένους προορισμούς να αποκτήσουν ανταγωνιστικά οφέλη. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν πολύτιμη δεξαμενή άντλησης πληροφοριών ευρύτερα για τις συνεργασίες στον τουριστικό τομέα – όχι αποκλειστικά μεταξύ δημόσιων φορέων και ιδιωτικών. Τα κυριότερα από αυτά που κρίνεται ότι συμβάλλουν στους στόχους της παρούσας έκθεσης παρατίθενται παρακάτω.

2.2.1 Ενδυνάμωση της ελκυστικότητας τουριστικών προορισμών

Η ελκυστικότητα ενός τουριστικού προορισμού από την άποψη του τουρίστα είναι το αποτέλεσμα της σύγκρισης της αξία του προορισμού σε σχέση με την προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν οι τουρίστες για να τον επισκεφθούν.

Ειδικότερα, η αντιληπτή αξία αποτελεί το σύνολο των θετικών εντυπώσεων σχετικά με την ποσότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών καθώς και των εμπειριών που θα απολαύσει ο τουρίστας κατά την επίσκεψη του.

Οι προσπάθειες αποτελούν το σύνολο των αρνητικών εντυπώσεων – έλλειψη άνεσης, ασφάλειας κ.α.΄ που σχετίζονται με αυτόν τον προορισμό, συμπεριλαμβανομένων και των αυτών που κατέβαλε για να φτάσει εκεί ο τουρίστας.

Τελικά, η ελκυστικότητα του προορισμού θα καθορίσει τα επίπεδα της αφοσίωσης των καταναλωτών και τις προσωπικές συστάσεις σε τρίτους.

Αυτό αποτελεί εξήγηση στο γεγονός ότι για να βελτιωθεί ελκυστικότητα ενός προορισμού θα πρέπει να εργάζονται ταυτόχρονα όλοι οι παράγοντες. Ο δημόσιος τομέας για παράδειγμα επικεντρώνεται σε ζητήματα, όπως η προβολή του προορισμού σε διεθνή φόρα, ο έλεγχος ποιότητας, η ασφάλεια των μεταφορών κ.α., ο ιδιωτικός τομέας επικεντρώνεται σε θέματα όπως η ασφάλεια και υγιεινή και η καθαριότητα των ξενοδοχείων κ.α. Τα περισσότερα ζητήματα μπορούν να διεκπεραιώνονται αποδοτικότερα μέσω συνεργασιών μεταξύ των δύο τομέων

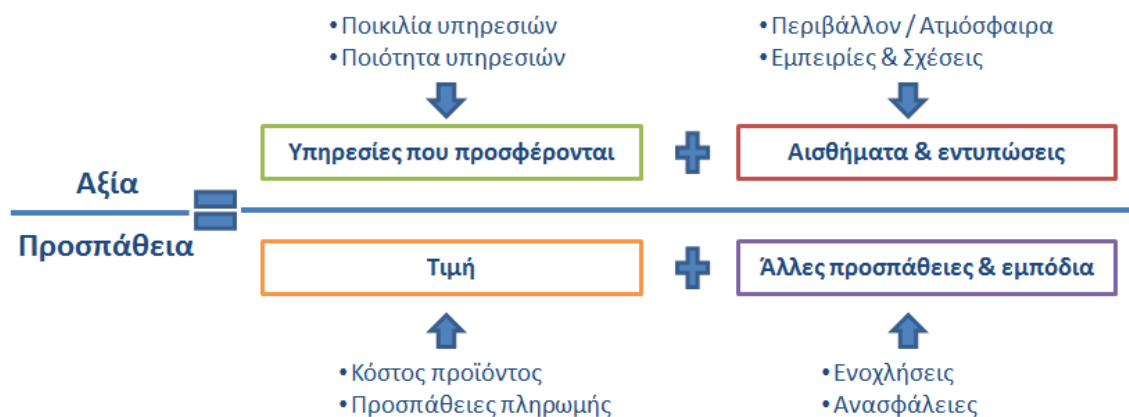
Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Το διάγραμμα που ακολουθεί περιγράφει την εξέλιξη της συμπεριφοράς των καταναλωτών, όταν ταξιδεύουν με σκοπό τη διασκέδαση, που είναι και ο κύριος όγκος των τουριστών του λεγόμενου μαζικού οργανωμένου τουρισμού.

Το διάγραμμα παρουσιάζει έναν τύπο που αποτελείται από τέσσερις μεταβλητές, οι οποίες εκτός από την παραδοσιακή εξίσωση που αποτελείται από δύο κυρίαρχα στοιχεία: Υπηρεσίες / Τιμή, περιλαμβάνουν και τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για μια ικανοποιητική τουριστική εμπειρία: Αισθήματα & εντυπώσεις / Άλλες Προσπάθειες & εμπόδια

Αυτό παρέχει μια νέα άποψη σχετικά με τις κοινές προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν για την αύξηση της τουριστικής αξίας και σε άλλους παράγοντες εκτός από τους παραδοσιακούς.

Διάγραμμα 2-1: Ένα νέο πρότυπο: Η σχέση αξίας προσπάθειας της «Τουριστικής Εμπειρίας»

Πηγή: Καθ. Luis M.Huete Επιχειρηματικής Σχολής IESE, Spain, Προσαρμογή THR Consultants (Βαρκελώνη)/ Επιχειρηματικό Συμβούλιο Π.Ο.Τ & Σ.Ε.Τ.Ε. (2001), «Συνεργασία Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας του Τουρισμού»

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Νέες περιοχές ευκαιριών για συνεργασία σύμφωνα με το πρότυπο «αξία έναντι προσπάθειών»

Συνεργασία για την αύξηση των εντυπώσεων: βελτίωση της αξίας ενός προορισμού

- Βελτίωση πολιτιστικών, ιστορικών και περιβαλλοντολογικών πηγών
- Βελτίωση υποδομών και βασικών υπηρεσιών
- Καλύτερες μεταφορές κατά την άφιξη
- Οργάνωση δημοσίων εκδηλώσεων για ενίσχυση της απόλαυσης της ατμόσφαιρας του προορισμού
- Βελτίωση άλλων πηγών αξίας

Συνεργασία για τη μείωση εμποδίων

- Μείωση σωματικών ενοχλήσεων: ρύθμιση πωλήσεων σε ανοιχτούς χώρους (παραλίες)
- Μείωση σωματικών ανασφαλειών: Παροχή ασφάλειας
- Μείωση εμπορικών ανασφαλειών: διευκόλυνση κάθε είδους πληρωμής
- Μείωση πολιτισμικού χάσματος: προγράμματα εσωτερικού μάρκετινγκ για την καλύτερη κατανόηση των επισκεπτών

2.2.2 Συνεργασία για την ανάπτυξη ανταγωνιστικής θέσης τουριστικών προορισμών

Οι προορισμοί μπορούν να ενδυναμώσουν την ανταγωνιστική τοποθέτηση αξιολογώντας τις δυνάμεις που επηρεάζουν τον ανταγωνιστικό τους χαρακτήρα και εγκαθιστώντας ένα σύστημα τακτικού ελέγχου των δυνατών και αδυνάτων σημείων. Αυτό συμβάλλει στον καθορισμό και προσδιορισμό της σχετικής τοποθέτησης έναντι των ανταγωνιστών και της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων δυνάμεων.

Ένα σχέδιο δράσης τουριστικού προορισμού πρέπει να καλύπτει το σύνολο ή την πλειονότητα των ακόλουθων θεμάτων:

- Ποια πρέπει να είναι η αρχική τοποθέτηση του προορισμού, ώστε να επωφελείται από τις δυνάμεις του
- Ποιες στρατηγικές ενέργειες πρέπει να γίνουν για τη βελτίωση της αρχικής ισορροπίας δυνάμεων ώστε να βελτιωθεί η τοποθέτηση του προορισμού ή και ο επαναπροσδιορισμός των ευκαιριών

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Πώς μπορεί να γίνει πρόβλεψη των μελλοντικών αλλαγών της ισορροπίας των δυνάμεων, ώστε οι αλλαγές αυτές να αξιοποιηθούν από τον προορισμό πριν από τους ανταγωνιστές.

Οι προορισμοί λειτουργούν σε διαφορετικές αγορές και με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Γι' αυτό έχουν διαφορετικό βαθμό ανταγωνιστικότητας σε κάθε αγορά, επιβεβαιώνοντας ότι πρέπει να αναπτύσσουν μια διακριτή ανταγωνιστική θέση σε κάθε μία από αυτές.

Η συνεργασία είναι κρίσιμη για τη χρηματοδότηση όλων των δαπανών που αφορούν στον έλεγχο των τάσεων και στην εκτίμηση της επίδραση όλων των ανταγωνιστικών δυνάμεων που επηρεάζουν τις συγκεκριμένες αγορές. Επίσης, η συνεργασία συμβάλλει στην επίτευξη μιας λογικής συναίνεσης ανάμεσα στους συμμετέχοντες ενός τουριστικού προορισμού όσον αφορά στον τρόπο δημιουργίας και συντήρησης των ανταγωνιστικών ωφελειών του προορισμού σε κάθε αγορά.

Ειδικά για την ανάγκη προσέλκυσης ποιοτικού και αποδοτικού μαζικού οργανωμένου τουρισμού στη χώρα μας, απαιτείται η επανατοποθέτηση του τουριστικού προϊόντος με την υιοθέτηση μίας στρατηγικής διαφοροποίησης, σε αντίθεση με την στρατηγική ηγεσίας κόστους που εφαρμόζεται κατά κύριο λόγο έως τώρα. Ειδικότερα, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν αναβαθμίσεις στην ποιότητα του προσφερόμενου προϊόντος, τόσο σε αγαθά, όσο και σε υπηρεσίες. Οι επενδύσεις θα πρέπει να δώσουν έμφαση στα συναισθηματικά οφέλη που θα αποκομίσει ο πελάτης από την επίσκεψή του, καθώς και στην «εμπειρική» αξία του προϊόντος. Κατά αυτό τον τρόπο, επιχειρείται η δημιουργία πιστών πελατών και επαναλαμβανόμενων αγορών. Επακόλουθο των παραπάνω προσπαθειών, είναι η θετική εικόνα του προορισμού μέσω της επικοινωνιακής συμπεριφοράς των ικανοποιημένων πελατών προς άλλους ενδεχόμενους πελάτες, όπως και η επίτευξη της μακροχρόνιας απόδοσης.

2.2.3 Συνεργασία για την αντιμετώπιση απειλών νεοεισερχόμενων ανταγωνιστών

Νέοι αναδυόμενοι και υφιστάμενοι προορισμοί που αναπτύσσονται περαιτέρω θα συνεχίσουν να εμφανίζονται όσο ο τουρισμός διεθνώς εξελίσσεται και διαμορφώνεται για πολλές χώρες σε καθοριστικό παράγοντα ευημερίας. Οι προορισμοί αυτοί αντικατοπτρίζουν τον ανταγωνισμό. Οι απειλές ποικίλουν ανάλογα με το επίπεδο του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος, τους όποιους φραγμούς και την αντίδραση των ανταγωνιστικών προορισμών.

Οι τουριστικοί προορισμοί οφείλουν να μελετούν και κατανοούν αυτές τις απειλές και να προσπαθούν να δημιουργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες προκειμένου να προστατεύσουν

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

το μερίδιο αγοράς τους ή και να δημιουργήσουν όσο το δυνατό περισσότερους φραγμούς έτσι ώστε να είναι πιο δύσκολη η επιτυχία για έναν αναπτυσσόμενο ανταγωνιστικό προορισμό. Όποιες κι αν είναι οι ενέργειες, η συνεργασία είναι πάντοτε χρήσιμη.

Ευκαιρίες για την καλύτερη αντιμετώπιση νεοεισερχόμενων ανταγωνιστών

Ευκαιρία 1^η: Η δημιουργία κλίμακας μεγάλων οικονομιών για τον έλεγχο νέων συμμετοχών. Αυτές μπορούν να επιτευχθούν μέσα από σημαντικά δημόσια έργα υποδομής (αεροπορικές υπηρεσίες, εγκαταστάσεις, ανάπτυξη εδάφους κ.α.) ή από ιδιωτικές επενδύσεις (καταλύματα, εστίαση, διασκέδαση, θεματικά πάρκα, εμπορικά κέντρα, κανάλια διανομής κ.α.) ή από συλλογικές προσπάθειες στο μάρκετινγκ κ.ο.κ.

Οι υπάρχοντες προορισμοί μπορούν να προστατευτούν έναντι μιας ενδεχόμενης απειλής νέων ανταγωνιστών με στενή συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων που ενώνονται για να πετύχουν οικονομίες κλίμακας

Ευκαιρία 2^η: Η διαφοροποίηση του προορισμού με την καλύτερη πληροφόρηση για τα προϊόντα. Οι περισσότεροι προορισμοί έχουν δικό τους σήμα ποιότητας. Αυτό αποτελεί ένα σημαντικό φραγμό για τους αναπτυσσόμενους προορισμούς που πρέπει να επενδύσουν πολλά για να κάνουν γνωστό το δικό τους σήμα και να εξηγήσουν στις αγορές τις προσδοκίες τους από τους προορισμούς αυτούς. Προορισμοί που δεν έχουν γίνει καλά κατανοητοί στις αγορές δεν προσελκύουν σημαντικές τουριστικές επενδύσεις και γενικά τουρισμό.

Οι υπάρχοντες προορισμοί μπορούν να προφυλάσσονται από την απειλή εισόδου στον ανταγωνισμό νέων προορισμών, μέσω συνεργασιών που θα αποβλέπουν στη δημιουργία και διατήρηση ενός δυναμικού σήματος ποιότητας.

Ευκαιρία 3^η: Συμμαχία με Tour Operators και διανομείς. Οι νέοι προορισμοί χρειάζονται συστήματα διανομής. Με μεγαλύτερα επίπεδα δέσμευσης και συνεργασίας μεταξύ υπαρχόντων προορισμών και καναλιών διανομής, είναι πιο δύσκολο για τους νέους ανταγωνιστές να αποσπάσουν μερίδια αγοράς.

2.2.4 Συνεργασία για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης με προμηθευτές

Για τη διάθεση των τελικών προϊόντων και υπηρεσιών στους επισκέπτες ενός προορισμού, οι επιχειρήσεις είναι σκόπιμο να αποκτούν προϊόντα και υπηρεσίες από ένα μεγάλο πλήθος και εύρος προμηθευτών. Αν δεν έχουν ξεχωριστή σχέση με αυτούς τους προμηθευτές, τότε υπάρχει πάντοτε το ενδεχόμενο οι τελευταίοι να αυξήσουν οποτεδήποτε τις τιμές τους, να μειώσουν την ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών τους ή να καθυστερήσουν τη διάθεσή τους, γεγονός με αρνητική επίδραση στην απόδοση και ανταγωνιστικότητα όλου του προορισμού. Ειδικά για το θέμα των τιμών, αναφέρεται ότι ενδεχόμενη αύξηση έχει ως αποτέλεσμα να επηρεάζει τη κερδοφορία της τουριστικής βιομηχανίας στο σύνολό της εάν δεν μπορεί να περάσει η αύξηση των τιμών στους τελικούς καταναλωτές.

Γενικά, η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών είναι εντονότερη όταν:

- Είναι μικρός ο αριθμός των προμηθευτών.
- Όταν κοστίζει στις επιχειρήσεις να αλλάξουν προμηθευτές.
- Υπάρχει μικρή προσφορά των προϊόντων των προμηθευτών.
- Δεν υπάρχουν υποκατάστατα για ανταγωνισμό.
- Το προϊόν κάποιου προμηθευτή είναι πολύ διαφοροποιημένο δηλαδή έχει αυξηθεί κατά πολύ η ποιότητα του τελικού προϊόντος.
- Οι αγοραστές-επιχειρήσεις δεν είναι σημαντικοί πελάτες.
- Όταν έχουν μια καλή φήμη στην αγορά και άρα αυξανόμενη ζήτηση.

Μέσα από δυνατές και αποτελεσματικές συνεργασίες οι προορισμοί μπορούν να εξουδετερώσουν σε ικανοποιητικό βαθμό απειλές όπως οι ανωτέρω.

Ευκαιρίες συνεργασίας για την βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης έναντι των προμηθευτών

Ευκαιρία 1^η: Η ενθάρρυνση του υγιούς ανταγωνισμού με χρήση μεγάλου πλήθους και εύρους προμηθευτών που έχουν τη μεγαλύτερη επίδραση στη διαμόρφωση της εικόνας του τουριστικού προϊόντος του προορισμού. Οι προμηθευτές αυξάνουν τη δύναμη τους όταν μονοπωλούν μια αγορά. Η συνεργασία μεταξύ παραγόντων του προορισμού μπορεί να συμβάλει στη μείωση αυτής της ενδεχόμενης απειλής (π.χ. δημιουργία συλλογικών σχημάτων για διενέργεια ή και μόνο διαπραγμάτευση προμηθειών κ.α.)

Ευκαιρία 2^η: Η σύναψη μακροχρόνιων συμφωνιών ανάμεσα σε πελάτες και προμηθευτές προκειμένου τελικά οι πελάτες να αποτελέσουν ευνοούμενη κρίσιμη μάζα για τους προμηθευτές με προφανή οφέλη. Οι μακροχρόνιες συμφωνίες καθιστούν στενή τη διασύνδεση των προμηθευτών με την εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας ενός προορισμού διαχρονικά και δημιουργούν αμοιβαία συμφέροντα.

2.2.5 Συνεργασία για τη βελτίωση της διαπραγματευτικής δύναμης με τους αγοραστές

Οι αγοραστές - πελάτες είναι η συνήθως η πιο ανταγωνιστική δύναμη. Ελέγχουν ποιες μεθόδους χρησιμοποιούν πιο πολύ οι ανταγωνιστές για να ενισχύσουν τις θέσεις τους. Οι αγοραστές - πελάτες πιέζουν συνήθως την τουριστική βιομηχανία να μειώσει τις τιμές της και να αυξήσει την ποιότητα ενώ μπορεί να στρέφουν την μια επιχείρηση εναντίον μιας άλλης με αποτέλεσμα να μειώνεται η κερδοφορία.

Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών είναι εντονότερη όταν:

- Υπάρχει χαμηλό κόστος αλλαγής σε ανταγωνιστικά εμπορικά σήματα ή υποκατάστατα προϊόντα.
- Οι αγοραστές ζητούν χαμηλές τιμές κι άλλες ευκολίες όταν αγοράζουν μεγάλες ποσότητες, ήτοι μεγάλα τουριστικά πακέτα, πολλών διανυκτερεύσεων.
- Η αγορά μεγάλης ποσότητας από τους αγοραστές είναι σημαντική για τους πωλητές.
- Η ζήτηση είναι χαμηλή.
- Υπάρχουν λίγοι αγοραστές.
- Οι αγοραστές έχουν τη δυνατότητα να αναβάλουν την αγορά τους σε περίπτωση που δεν τους ικανοποιούν οι όροι της αγοραπωλησίας.
- Απαιτούν καινοτομία λαμβανομένου προϊόντος και υπηρεσιών.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Είναι ευχαριστημένοι από την εξυπηρέτηση.

Τι κάνει την αντιπαλότητα πιο έντονη;

- Πολλές επιχειρήσεις είναι ισοδύναμες στο μέγεθος και σε δυνατότητες.
- Υπάρχει αργή ανάπτυξη στην αγορά.
- Όταν κάποιες επιχειρήσεις ωθούνται να κινηθούν επιθετικά για να αυξήσουν τον όγκο πωλήσεων και το μερίδιο αγοράς τους.
- Οι πελάτες έχουν χαμηλό κόστος αλλαγής από μια επιχείρηση σε άλλη.
- Οι επιχειρήσεις έχουν διαφορετικές στρατηγικές, επιχειρηματικές προτεραιότητες, πόρους, και χώρες προέλευσης.

Γενικά, εκτός από τους προορισμούς οι αγοραστές – πελάτες ενδιαφέρονται πολύ για τις τιμές. Tour Operators και ταξιδιωτικοί πράκτορες προσπαθούν σε σταθερή βάση να πιέσουν τους προμηθευτές να μειώσουν τις τιμές ενώ την ίδια ώρα απαιτούν καλύτερη ποιότητα στα προϊόντα τους. Αυτό συχνά καταλήγει σε δυσμενείς συνέπειες για τις τιμές.

Η διαπραγματευτική δύναμη των Tour Operators, κυρίως των Ευρωπαίων, είναι ήδη πολύ δυνατή και μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο.

Ειδικά για τον μαζικό οργανωμένο τουρισμό είναι εξόχως σημαντικός ο ρόλος των tour operators. Ως προς τον ελληνικό τουρισμό εκτιμάται ότι **πάνω από το 60% περίπου των συνολικών αφίξεων** ξένων τουριστών διακινείται οργανωμένα μέσω tour operators.

Επιπλέον, εκτιμάται ότι **πάνω από το 50% των διεθνών τουριστικών εισπράξεων** που διενεργούνται από την χώρα μας σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα των tour operators

Και σε αυτή τη περίπτωση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των ευκαιριών από έναν τουριστικό προορισμό, οι συνεργασίες μεταξύ παραγόντων του εν λόγω προορισμού μπορούν να συνδράμουν ποικιλοτρόπως.

**Ευκαιρίες συνεργασίας για την βελτίωση της διαπραγματευτικής
δύναμης έναντι των αγοραστών - πελατών**

Ευκαιρία 1^η: Διαφοροποίηση των αγοραστών, κατά το δυνατό περισσότερο. Η πολιτική αυτή μπορεί να μην είναι βραχυπρόθεσμα πολύ κερδοφόρα, αλλά μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στη διαπραγματευτική ισχύ με αγοραστές που έχουν ειδικά ενδιαφέροντα και οι οποίοι αν και λιγότεροι, δαπανούν πολλά περισσότερα στους προορισμούς.

Ευκαιρία 2^η: Διαφοροποίηση ξενοδοχείων, καταλυμάτων, τουριστικών αξιοθέατων κτλ. ενός προορισμού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω συνεργατικών σχηματισμών που υποστηρίζουν έντονα τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις στη διαμόρφωση και εφαρμογή μιας πολιτικής διαφοροποίησης προϊόντος. Έτσι, αυξάνονται οι πιθανότητες ικανοποίησης των πελατών και προσελκύονται και νέοι πελάτες.

Ευκαιρία 3^η: Διαφοροποίηση της μοναδικής μορφής πώλησης ολόκληρου του προορισμού, με επακόλουθο τη δημιουργία καλύτερης εντύπωσης των πελατών για τον προορισμό.

Ευκαιρία 4^η: Καταμερισμός κινδύνων αερογραμμών. Οι Tour Operators – κυρίως οι μικροί και μεσαίοι – που χρησιμοποιούν πτήσεις charter για τη μεταφορά των πελατών τους, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να μην γεμίσουν το αεροπλάνο. Αν οι προορισμοί αναλάβουν ένα μέρος του κινδύνου, τότε οι Tour Operators θα επιθυμούν να συνεργαστούν περισσότερο με τους προορισμούς αυτούς και θα πετυχαίνουν καλύτερες τιμές.

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

**2.3 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΔΥΝΑΜΕΝΩΝ ΝΑ ΜΕΤΑΣΧΟΥΝ ΣΕ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**

2.3.1 Γενικά

Σε σχετικό κεφάλαιο του Παραδοτέου Π.Α.3 «Προδιαγραφές οργάνωσης και λειτουργίας δομών συνεργασίας των τουριστικών επιχειρήσεων», του παρόντος έργου, παρουσιάζονται οι φορείς που μπορούν να συμμετέχουν σε ένα συνεργατικό σχηματισμό τουριστικών επιχειρήσεων με γνώμονα την επίτευξη των στόχων του έργου, όπως έχουν ήδη αναφερθεί.

Για λόγους πληρότητας κρίνεται σκόπιμη η εκ νέου παράθεση των σχετικών στοιχείων και στην παρούσα έκθεση, με συμπληρωματικά ποσοτικά δεδομένα. Η ποσοτική καταγραφή, θα εξυπηρετήσει προκειμένου να τεκμηριωθεί πληρέστερα το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων, καθώς επίσης και η ποσοτικοποίηση των προτεινόμενων δεικτών μέτρησης αποτελεσματικότητας μίας δράσης κρατικής ενίσχυσης στον μαζικό τουρισμό.

Συγκεκριμένα, σε ένα cluster προώθησης του ποιοτικού μαζικού τουρισμού, κρίνεται ότι καταρχήν πρέπει να συμμετέχουν επιχειρήσεις διαφόρων κλάδων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού, ΟΤΑ Α' Βαθμού (δήμοι), καθώς και ερευνητικά κέντρα ή και Πανεπιστημιακές σχολές που έχουν ως αντικείμενο σπουδών επιστήμες που σχετίζονται με την τουριστική βιομηχανία.

Επισημαίνεται ότι εσκεμμένα δεν έχουν περιληφθεί στους επιλέξιμους ΟΤΑ οι Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις επειδή θεωρείται ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στην συνεργατική δραστηριότητα σε όσο το δυνατόν «χαμηλότερο επίπεδο» συμμετεχόντων.

Επίσης θεωρείται ότι στα υποστηριζόμενα σχέδια πρέπει να υπάρχει **σαφής η βαρύτητα της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα** και δη των συναφών με τον τουρισμό επιχειρήσεων, εφόσον ο στόχος είναι η ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας.

2.3.2 Ομάδες συμφερόντων στον ελληνικό τουρισμό

Σε διεθνές επίπεδο τα clusters εμπεριέχουν –εκτός από τις επιχειρήσεις- κυβερνητικούς και άλλους οργανισμούς, όπως πανεπιστήμια, φορείς τυποποίησης, think tanks (ελλ.: δεξαμενές σκέψης), ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης και εμπορικές ενώσεις. Οι φορείς αυτοί παρέχουν εξειδικευμένη κατάρτιση, εκπαίδευση, πληροφόρηση, έρευνα και τεχνολογική υποστήριξη. Επομένως, οι δυνητικοί συμμετέχοντες σε ένα συνεργατικό σχηματισμό στον τουριστικό τομέα, θα αντληθούν από τις **ομάδες συμφερόντων** στον ελληνικό τουρισμό.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ομάδες συμφερόντων στον ελληνικό τουρισμό.

Πίνακας 2-1: Ομάδες Συμφερόντων στον Ελληνικό τουρισμό

1. Το Κράτος: Περιλαμβάνονται οι άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενοι στην άσκηση Τουριστικής Πολιτικής (Υπουργεία, Οργανισμοί, Εταιρείες)
2. Οι ΟΤΑ: Περιλαμβάνονται οι ΟΤΑ, Α' (Δήμοι) και Β' βαθμού (Περιφέρειες), καθώς και οι Αναπτυξιακές τους εταιρείες, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων και τον τουρισμό.
3. Ο Ιδιωτικός τομέας (Εθνικό Επίπεδο): Περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις τουρισμού σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, καθώς και τα Επαγγελματικά Σωματεία, Οργανώσεις και οι Θεσμικοί Φορείς εκπροσώπησης των Επιχειρηματιών στον Τουριστικό Τομέα σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο.
4. Ο Ιδιωτικός τομέας τουριστικού ενδιαφέροντος (Διεθνές Επίπεδο): Περιλαμβάνονται οι tour operators, που δραστηριοποιούνται στη χώρα, καθώς και όλες οι Τουριστικές Επιχειρήσεις που έχουν διεθνοποιημένο χαρακτήρα και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα (π.χ. αεροπορικές εταιρείες, ξενοδοχειακές αλυσίδες, κ.α.)
5. Ενώσεις, Φορείς, Σωματεία, Οργανώσεις και Ομάδες Πρωτοβουλίας σε Εθνικό και Περιφερειακό επίπεδο: Περιλαμβάνονται σωματεία εργαζομένων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και Ενώσεις πολιτών (κυρίως σε τοπικό επίπεδο), οι οποίες στοχεύουν στην ανάδειξη, την προβολή και την προστασία της τουριστικής ταυτότητας (Τουρισμός, Περιβάλλον, Πολιτισμός) κάποιου προορισμού.
6. Επιστημονική κοινότητα: Περιλαμβάνονται φυσικά πρόσωπα (επιστήμονες, ερευνητές, εκπαιδευτικοί), Επιστημονικά Σωματεία Τουρισμού, Κέντρα και Ινστιτούτα Ερευνών, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Εταιρείες Μελετών και Συμβούλων.
7. Διεθνείς Ενώσεις, Οργανισμοί και Φορείς Τουρισμού: Περιλαμβάνονται Διεθνείς Ενώσεις και Οργανισμοί, οι οποίοι άμεσα ή έμμεσα (με πολιτικές, προγράμματα, χρηματοδότηση, έρευνα, μελέτη) επηρεάζουν την τουριστική πολιτική και ανάπτυξη χωρών και προορισμών.

Πηγή: Η σημασία του τουρισμού για την ελληνική οικονομία / κοινωνία & προτάσεις πολιτικής για την τουριστική ανάπτυξη, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2010

2.3.3 Κύριοι φορείς ενδιαφέροντος

Από τις ομάδες συμφερόντων στον ελληνικό τουρισμό που παρουσιάζονται στον προηγούμενο πίνακα, σε ένα οριζόντιο ή κάθετο cluster τουρισμού, στο αρχικό στάδιο σχηματισμού του, οι συμμετέχοντες (σύμφωνα με το πλαίσιο αναφοράς του παρόντος έργου) ενδείκνυται να προέρχονται από :

- 1. Τον Ιδιωτικό Τομέα**
- 2. Την Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ, μέσω των αναπτυξιακών τους εταιρειών)**
- 3. Την επιστημονική κοινότητα**

2.3.3.1 Ιδιωτικός Τομέας

Δυνάμενη να συμμετέχει σε ένα Cluster ενδείκνυται να είναι **οποιαδήποτε επιχείρηση του ευρύτερου τουριστικού** τομέα, με έδρα και δραστηριότητα την Ελλάδα, καθώς και **άλλες τουριστικές επιχειρήσεις**.

Με τον όρο **άλλες τουριστικές επιχειρήσεις** ορίζονται επιχειρήσεις που άμεσα ή έμμεσα σχετίζονται με την ανάπτυξη του τουρισμού ή με υποδομές και υπηρεσίες σχετικές με τον τουρισμό.

Οι κυριότερες ομάδες είναι:

- **Επιχειρήσεις χερσαίων μεταφορικών μέσων:** Πρόκειται για επιχειρήσεις που συνδέονται με την τουριστική ανάπτυξη μιας περιοχής και αποτελούν απαραίτητο τμήμα της προσφερόμενης υποδομής της. Τέτοιου είδους επιχειρήσεις είναι εταιρίες ενοικίασης αυτοκινήτων και εταιρίες τουριστικών λεωφορείων.
- **Επιχειρήσεις θαλάσσιων μεταφορικών μέσων:** Αποτελούν σημαντικό παράγοντα της ανάπτυξης περιοχών που διαθέτουν νησιά, μεγάλο μήκος ακτών και πλούσιο φυσικό ή πολιτιστικό πλούτο. Τέτοιες επιχειρήσεις είναι οι εταιρίες ακτοπλοϊκών σκαφών, κρουαζιερόπλοιων, μηχανοκίνητων και ιστιοπλοϊκών σκαφών.
- **Επιχειρήσεις που κατασκευάζουν και διαχειρίζονται θεματικά πάρκα:** Τα θεματικά πάρκα μετατρέπονται από τουριστικό προϊόν για παιδιά (π.χ. Disneyland) σε προϊόν που απευθύνεται σε πολλές ομάδες πληθυσμού και σχετίζονται με την τεχνολογία, τον πολιτισμό.
- **Επιχειρήσεις εστίασης και αναψυχής:** Τέτοιες επιχειρήσεις είναι εστιατόρια, αθλητικά κέντρα, μπαρ κ.ά.
- **Μεταποιητικές επιχειρήσεις:** Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις μίας περιοχής και ειδικότερα αυτές οι οποίες ασχολούνται με την παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων, ενδυναμώνουν το τουριστικό προϊόν της περιοχής

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- **Εμπορικές επιχειρήσεις:** Οι εμπορικές επιχειρήσεις και ειδικότερα αυτές που εμπορεύονται τουριστικά και παραδοσιακά προϊόντα αποτελούν σημαντικό κομμάτι των τουριστικών περιοχών και συμβάλλουν στη διαμόρφωση της τουριστικής ταυτότητας που εισπράττει ο επισκέπτης τουρίστας.

Αναλυτικότερα, οι επιχειρήσεις που θα μπορούσαν να συμμετέχουν σε ένα συνεργατικό σχηματισμό, με στόχο την προώθηση του μαζικού - οργανωμένου τουρισμού παρουσιάζονται στον πίνακες που ακολουθούν.

Η παρουσίαση στους πίνακες γίνεται με βάση την κωδικοποίηση κατά τη Στατιστική Ταξινόμηση των Κλάδων Οικονομικών Δραστηριοτήτων του 2008 (ΣΤΑΚΟΔ -08).

Πίνακας 2-2: Κατηγοριοποίηση επιχειρήσεων κλάδου τουρισμού κατά ΣΤΑΚΟΔ - 08

Κωδικός κλάδου ΣΤΑΚΟΔ-08	Τίτλος κλάδου
55.1	Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα
55.2	Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής
55.3	Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα
55.9	Άλλα καταλύματα
79.1	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών
79.9	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες
91.0	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες
93.2	Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας

Πίνακας 2-3: Κατηγοριοποίηση άλλων τουριστικών επιχειρήσεων κατά ΣΤΑΚΟΔ - 08

Κωδικός κλάδου ΣΤΑΚΟΔ-08	Τίτλος κλάδου
10.52	Παραγωγή παγωτών
10.7	Παραγωγή ειδών αρτοποιίας και αλευρωδών προϊόντων
10.8	Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Κωδικός κλάδου ΣΤΑΚΟΔ-08	Τίτλος κλάδου
11.0	Ποτοποιία
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης
15	Βιομηχανία δέρματος και δερμάτινων ειδών
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καθαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
30.1	Ναυπήγηση πλοίων και σκαφών
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών
49.3	Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών
50	Πλωτές μεταφορές
51	Αεροπορικές μεταφορές
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται το πλήθος των επιχειρήσεων ανά περιφέρεια, των κυριότερων οικονομικών δραστηριοτήτων, που σχετίζονται με τον τουρισμό ανά περιφέρεια. Συγκεκριμένα, καταγράφονται οι επιχειρήσεις με βάση τους διψήφιους ΣΤΑΚΟΔ 2008:

- 55: Καταλύματα
- 56: Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης
- 79: Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-4: Πλήθος επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό ανά περιφέρεια

α/α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΤΑΚΟΔ 55	ΣΤΑΚΟΔ 56	ΣΤΑΚΟΔ 79	ΣΥΝΟΛΟ
1.	ΑΤΤΙΚΗΣ	1.494	16.963	1.182	19.639
2.	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	639	5.619	100	6.358
3.	ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2.033	14.411	465	16.909
4.	ΗΠΕΙΡΟΥ	601	3.608	71	4.280
5.	ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	147	3.162	45	3.354
6.	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.116	6.358	204	7.678
7.	ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	728	4.903	54	5.685
8.	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	853	5.369	103	6.325
9.	ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	342	5.716	85	6.143
10.	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	3.126	4.446	248	7.820
11.	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	708	2.038	71	2.817
12.	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.923	6.091	363	10.377
13.	ΚΡΗΤΗΣ	2.832	6.213	303	9.348
ΣΥΝΟΛΟ:		18.542	84.897	3.294	106.733

Πηγή: Δημόσια ανοικτά δεδομένα: geodata.gov.gr, ημ/νια δημοσίευσης 28/06/2010

2.3.3.2 Τοπική Αυτοδιοίκηση

Ενώ στη σύγχρονη εποχή υπάρχει μεγάλη αποδοχή της φιλοσοφίας συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, είναι σαφές ότι υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι ανάπτυξης της θεωρίας και εφαρμογής της στην πράξη. Με άλλα λόγια δεν υπάρχει ένα μόνο ορθό μοντέλο ή πρότυπο.

Η δομή και ο σκοπός εξαρτώνται από τις τοπικές συνθήκες, όπως η κατάσταση της τουριστικής ανάπτυξης του προορισμού, η έκταση στην οποία ο ιδιωτικός τομέας είναι ικανός αυτόνομα να αναλάβει την ευθύνη για την ενίσχυση της ελκυστικότητας του προορισμού κ.α.

Στο πλαίσιο της έρευνας του σχηματισμού συνεργατικών δομών για τις ανάγκες επίτευξης του παρόντος έργου, εκτιμάται ότι ρόλοι μπορεί να έχει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.), η οποία είναι δυνατόν να δραστηριοποιηθεί στο χώρο του Τουρισμού μέσω της συμμετοχής σε νέους εξειδικευμένους φορείς ή της υποστήριξης της σύστασης τους από τη σκοπιά του σκοπού και του έργου τους. Η συνεργασία μπορεί να επικεντρωθεί σε ζητήματα όπως:

- Η βελτίωση της ελκυστικότητας ενός προορισμού
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του μάρκετινγκ του προορισμού
- Η βελτίωση της διοίκησης ενός τουριστικού συστήματος

Η επιτυχία εξαρτάται από τη δέσμευση όλων των συνεργαζόμενων φορέων να είναι ανταγωνιστικοί ερμηνεύοντας το όραμα και τη στρατηγική τους σε δράση

Δημοτικές ή κοινοτικές εταιρείες ιδίως με τη μορφή αμιγούς Δημοτικής/ Κοινοτικής Επιχείρησης έχουν συσταθεί και λειτουργούν σε ΟΤΑ της Χώρας. Με κάποιες πραγματικά αξιόλογες εξαιρέσεις, που απλά επιβεβαιώνουν τον κανόνα, οι περισσότερες δεν έχουν κατορθώσει ακόμη να αποκτήσουν ορθολογική ποσοτικά και ποιοτικά στελέχωση και επαρκή τεχνογνωσία στο χώρο του Τουρισμού, ώστε να μπορούν πράγματι να πρωτοστατήσουν στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προβλημάτων της τουριστικής ανάπτυξης και προβολής των περιοχών. Έτσι, η δράση τους συχνά περιορίζεται σε μεμονωμένες ενέργειες, χωρίς προηγούμενο σχεδιασμό και με αμφίβολα αποτελέσματα. Αντίθετα, καλύτερα αποτελέσματα εμφανίζουν οι διαδημοτικές επιχειρήσεις, ακόμη και αν είναι γενικά αναπτυξιακές και όχι ειδικά αφιερωμένες στον Τουρισμό. Οι εταιρείες αυτές κατορθώνουν ως επί το πλείστον να εξασφαλίζουν πόρους (από τη συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα, την παροχή υπηρεσιών κλπ) και σχετική τεχνογνωσία και να αποδίδουν ορατά αποτελέσματα, αποτελούν δε δυνητικούς φορείς για συμμετοχή σε Cluster που έχουν ως σκοπό την τουριστική ανάπτυξη.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Με βάση το Πρόγραμμα **Καλλικράτης**, ή ακριβέστερα Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, τον νόμο 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας το 2011 και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων, ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους, η χώρα διαιρείται διοικητικά σε **13 περιφέρειες, 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις, 74 περιφερειακές ενότητες** και **325 δήμους**.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά η διάρθρωση των αποκεντρωμένων διοικήσεων της Ελλάδας

Πίνακας 2-5: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά αποκεντρωμένη διοίκηση
Περιφέρεια Αττικής				
Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αθηναίων, Βύρωνα, Γαλατσίου, Δάφνης-Υμηττού, Ζωγράφου, Ηλιούπολης, Καισαριανής, Φιλαδελφείας-Χαλκηδόνος	8	8	66
Βορείου Τομέα Αθηνών	Αγίας Παρασκευής, Αμαρουσίου, Βριλησίων, Ηρακλείου, Κηφισιάς, Λυκόβρυσης-Πεύκης, Μεταμόρφωσης, Νέας Ιωνίας, Παπάγου-Χολαργού, Πεντέλης, Φιλοθέης-Ψυχικού, Χαλανδρίου		12	
Δυτικού Τομέα Αθηνών	Αγίας Βαρβάρας, Δήμος Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης, Χαϊδαρίου		7	
Νοτίου Τομέα Αθηνών	Αγίου Δημητρίου, Αλίμου, Γλυφάδας, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Καλλιθέας, Μοσχάτου-Ταύρου, Νέας Σμύρνης, Παλαιού Φαλήρου		8	
Πειραιώς	Κερατσινίου-Δραπετσώνας, Κορυδαλλού, Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη, Πειραιώς, Περάματος		5	

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά αποκεντρωμένη διοίκηση
Ανατολικής Αττικής	Αχαρνών, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Διονύσου, Κρωπίας, Λαυρεωτικής, Μαραθώνος, Μαρκοπούλου, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας-Πικερμίου, Σαρωνικού, Σπάτων-Αρτέμιδος, Ωρωπού		13	
Δυτικής Αττικής	Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας-Ειδυλλίας, Μεγαρέων, Φυλής		5	
Νήσων	Αγκιστρίου, Αίγινας, Κυθήρων, Πόρου, Σαλαμίνας, Σπετσών, Τροιζηνίας, Ύδρας		8	

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-6: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κεντρικής & Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ & ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά περιφέρεια
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης				
Δράμας	Δοξάτου, Δράμας, Κάτω Νευροκοπίου, Παρανεστίου, Προσοτσάνης	5	5	22
Έβρου	Αλεξανδρούπολης, Διδυμοτείχου, Ορεστιάδας, Σαμοθράκης, Σουφλίου		5	
Θάσου	Θάσου		1	
Καβάλας	Καβάλας, Νέστου, Παγγαίου		3	
Ξάνθης	Αβδήρων, Μύκης, Ξάνθης, Τοπίου		4	
Ροδόπης	Αρριανών, Ιάσμου, Κομοτηνής, Μαρωνείας-Σαπών		4	
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας				
Ημαθίας	Αλεξάνδρειας, Βέροιας, Νάουσας	7	3	38
Θεσσαλονίκης	Αμπελοκήπων-Μενεμένης, Βόλβης, Δέλτα , Θερμαϊκού, Θέρμης, Θεσσαλονίκης, Καλαμαριάς, Κορδελιού-Ευόσμου, Λαγκαδά, Νεάπολης-Συκεών, Παύλου Μελά,Πυλαίας-Χορτιάτη, Χαλκηδόνας, Ωραιοκάστρου		14	
Κιλκίς	Κιλκίς, Παιονίας		2	
Πέλλας	Αλμωπίας, Έδεσσας, Πέλλας, Σκύδρας		4	
Πιερίας	Δίου-Ολύμπου, Κατερίνης , Πύδνας-Κολινδρού		3	
Σερρών	Αμφίπολης, Βισαλτίας, Εμμανουήλ Παππά , Ηρακλείας, Νέας Ζίχνης, Σερρών, Σιντικής		7	
Χαλκιδικής	Αριστοτέλη, Κασσάνδρας, Νέας Προποντίδας, Πολυγύρου, Σιθωνίας		5	
Σύνολο δήμων αποκεντρωμένης διοίκησης:				60

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-7: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά περιφέρεια
Περιφέρεια Ηπείρου				
Άρτας	Αρταίων, Γεωργίου Καραϊσκάκη, Κεντρικών Τζουμέρκων, Νικολάου Σκουφά	4	4	18
Ιωαννίνων	Βορείων Τζουμέρκων, Δωδώνης , Ζαγορίου, Ζίτσας, Ιωαννιτών, Κόνιτσας, Μετσόβου, Πωγωνίου		8	
Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας, Σουλίου, Φιλιατών		3	
Πρέβεζας	Ζηρού, Πάργας, Πρέβεζας		3	
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας				
Γρεβενών	Γρεβενών, Δεσκάτης	4	2	12
Καστοριάς	Καστοριάς,Νεστορίου, Ορεστίδος		3	
Κοζάνης	Βοΐου, Εορδαίας, Κοζάνης, Σερβίων - Βελβεντού		4	
Φλώρινας	Αμυνταίου, Πρεσπών, Φλώρινας		3	
Σύνολο δήμων αποκεντρωμένης διοίκησης:				30

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-8: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ – ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά περιφέρεια
Περιφέρεια Θεσσαλίας				
Καρδίτσας	Αργιθέας, Καρδίτσας, Λίμνης Πλαστήρα, Μουζακίου, Παλαμά, Σοφάδων	5	6	25
Λάρισας	Αγιάς, Ελασσόνας, Κιλελέρ, Λαρισαίων, Τεμπών, Τυρνάβου, Φαρσάλων		7	
Μαγνησίας	Αλμυρού, Βόλου, Ζαγοράς – Μουρεσίου, Νοτίου Πηλίου, Ρήγα Φεραίου		5	
Σποράδων	Αλοννήσου, Σκιάθου, Σκοπέλου		3	
Τρικάλων	Καλαμπάκας, Πύλης, Τρικκαίων, Φαρκαδόνας		4	
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας				
Βοιωτίας	Αλιάρτου, Διστόμου-Αράχοβας-Αντίκυρας, Θηβαίων, Λεβαδέων, Ορχομενού, Τανάγρας	5	6	24
Εύβοιας	Διρφύων-Μεσσαπίων, Ερέτριας, Ιστιαίας-Αιδηψού, Καρύστου, Κύμης-Αλιβερίου, Μαντουδίου-Λίμνης-Αγ.Άννας, Σκύρου, Χαλκιδέων		8	
Ευρυτανίας	Καρπενησίου		1	
Φθιώτιδας	Αμφίκλειας-Ελάτειας, Δομοκού, Λαμιέων, Λοκρών, Μακρακώμης, Μώλου-Αγίου Κωνσταντίνου, Στυλίδας		7	
Φωκίδας	Δελφών, Δωρίδος		2	
Σύνολο δήμων αποκεντρωμένης διοίκησης:				49

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-9: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου – Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ – ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά περιφέρεια
Περιφέρεια Πελοποννήσου				
Αργολίδας	Άργους-Μυκηνών, Επιδαύρου, Ερμιονίδας, Ναυπλιέων	5	4	27
Αρκαδίας	Βόρειας Κυνουρίας, Γορτυνίας, Μεγαλόπολης, Νότιας Κυνουρίας, Τρίπολης		5	
Κορινθίας	Βέλου-Βόχας, Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης, Κορινθίων, Λουτρακίου-Αγ. Θεοδώρων, Νεμέας, Σικυνώνων		7	
Λακωνίας	Ανατολικής Μάνης, Ελαφονήσου, Μονεμβασίας, Ευρώτα, Σπάρτης		5	
Μεσσηνίας	Δυτικής Μάνης, Καλαμάτας, Μεσσήνης, Οίχαλίας, Πύλου-Νέστορος, Τριφυλίας		6	
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας				
Αιτωλοακαρνανίας	Αγρινίου, Ακτίου-Βόνιτσας, Αμφιλοχίας, Θέρμου, Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου, Ξηρομέρου, Ναυπακτίας	3	7	19
Αχαΐας	Αιγιαλείας, Δυτικής Αχαΐας, Ερυμάνθου, Καλαβρύτων, Πατρέων		5	
Ηλείας	Ανδραβίδας-Κυλλήνης, Ανδρίτσαινας-Κρεστένων, Αρχαίας Ολυμπίας, Ζαχάρως, Ήλιδας, Πηνειού, Πύργου		7	
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων				
Ζακύνθου	Ζακύνθου	5	1	7
Κέρκυρας	Κέρκυρας, Παξών		2	
Κεφαλληνίας	Κεφαλονιάς		1	
Ιθάκης	Ιθάκης		1	
Λευκάδας	Λευκάδας, Μεγανησιού		2	
Σύνολο δήμων αποκεντρωμένης διοίκησης:				53

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-10: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά περιφέρεια
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου				
Ικαρίας	Ικαρίας, Φούρνων Κορσεών	5	2	9
Λέσβου	Λέσβου		1	
Λήμνου	Αγίου Ευστρατίου, Λήμνου		2	
Σάμου	Σάμου		1	
Χίου	Οινουσσών, Χίου, Ψαρών		3	
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου				
Άνδρου	Άνδρου	12	1	34
Θήρας	Ανάφης, Θήρας, Ιητών, Σικίνου, Φολεγάνδρου		5	
Καλύμνου	Αγαθονησίου, Αστυπάλαιας, Καλυμνίων, Λειψών, Λέρου, Πάτμου		6	
Καρπάθου	Καρπάθου, Κάσου		2	
Κω	Κω, Νισύρου		2	
Μήλου	Κιμώλου, Μήλου, Σερίφου, Σίφνου		4	
Μυκόνου	Μυκόνου		1	
Νάξου	Αμοργού, Νάξου & Μικρών Κυκλάδων		2	
Πάρου	Αντιπάρου, Πάρου		2	
Ρόδου	Μεγίστης, Ρόδου, Σύμης, Τήλου, Χάλκης		5	
Σύρου	Κέας, Κύθνου, Σύρου-Ερμούπολης		3	
Τήνου	Τήνου		1	
Σύνολο δήμων αποκεντρωμένης διοίκησης:				43

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-11: Διάρθρωση Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ				
Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.)	Δήμοι	Σύνολο Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά Π.Ε.	Σύνολο Δήμων ανά αποκεντρωμένη διοίκηση
Περιφέρεια Κρήτης				
Ηρακλείου	Αρχανών-Αστερουσίων, Βιάννου, Γόρτυνας, Ηρακλείου, Μαλεβιζίου, Μινώα Πεδιάδας, Φαιστού, Χερσονήσου	4	8	24
Λασιθίου	Αγίου Νικολάου, Ιεράπετρας, Οροπεδίου, Σητείας		4	
Ρεθύμνης	Αγίου Βασιλείου, Αμαρίου, Ανωγείων, Μυλοποτάμου, Ρεθύμνης		5	
Χανίων	Αποκορώνου, Γαύδου, Καντάνου-Σελίνου, Κισσάμου, Πλατανιά, Σφακίων, Χανίων		7	

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών, www.ypes.gr

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα 'Καλλικράτης' (άρθρα 107-111, ν. 3852/2011), οι δήμοι απαγορεύεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε άλλες ανώνυμες εταιρείες, κατά τις διατάξεις του ΚΔΚ, εκτός από εκείνες που έχουν συσταθεί μέχρι την 31.12.2010. Επομένως, οι ΟΤΑ Α' βαθμού δεν μπορούν να συμμετέχουν στο μετοχικό σχήμα ενός συνεργατικού σχηματισμού υπό τη μορφή ανώνυμης εταιρείας.

Όσον αφορά τις περιφέρειες οι ρυθμίσεις του προγράμματος «Καλλικράτης» για τις επιχειρήσεις των Περιφερειών (άρθρα 194-199, ν. 3852/2011) προβλέπουν ότι οι Περιφέρειες επιτρέπεται να συστήνουν μία μόνο επιχείρηση με τη μορφή της αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρείας, εφόσον δε συμμετέχουν σε άλλη αναπτυξιακή Α.Ε. στην οποία να κατέχουν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου.

Οι ΟΤΑ Α' βαθμού μπορούν να υποστηρίξουν σημαντικά τη δημιουργία και προώθηση ενός συνεργατικού σχηματισμού, καθώς από την ανάλυση της διεθνούς εμπειρίας και πρακτικής, προκύπτει ότι κρίσιμο ρόλο στην προώθηση και υποστήριξη των δικτύων επιχειρήσεων διαδραματίζουν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές. Η βαθιά γνώση των ιδιαιτεροτήτων κάθε περιοχής τις καθιστά ως τους πιο αξιόπιστους φορείς ανάληψης πρωτοβουλιών που θα συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, και φυσικά στην τοπική ανάπτυξη.

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

2.3.3.3 Επιστημονική Κοινότητα

Δυνάμενα να συμμετέχουν σε ένα Cluster τουρισμού ενδείκνυται να είναι *Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα ή και Ερευνητικοί Φορείς* που έχουν μεταξύ άλλων στο αντικείμενο τους τη μελέτη του τουρισμού. Οι φορείς αυτοί μπορούν να συμβάλουν στον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος μιας περιοχής, μέσα από συνεκτίμηση, μελέτη και κατάθεση προτάσεων για βελτίωση της κατάστασης και των δυνατοτήτων του πόρου που τίθεται προς εκμετάλλευση, λαμβανομένης υπόψη και της ικανότητας του δικτύου που θα μετέχουν να υποστηρίξει υψηλής ποιότητας τουριστικές υπηρεσίες.

Σε πρώτη φάση σε έναν συνεργατικό σχηματισμό τουριστικών επιχειρήσεων με στόχο την προώθηση του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού, θα μπορούσαν να συμμετέχουν εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα οποία παρέχουν προγράμματα σπουδών προσανατολισμένα στον τουρισμό.

Σήμερα, υπάρχουν ΤΕΙ (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Ηρακλείου, Πάτρας, Πειραιά, Ηπείρου) τα οποία παρέχουν εξειδικευμένα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών ανώτερης εκπαίδευσης. Επί του παρόντος, τα ΑΕΙ προσφέρουν προπτυχιακά προγράμματα σπουδών (κυρίως Διοίκησης Επιχειρήσεων) με κατεύθυνση στον κλάδο του Τουρισμού (Πανεπιστήμιο Αιγαίου). Λειτουργούν επίσης και δύο σχολές ανώτερης τουριστικής εκπαίδευσης από τον ΟΤΕΚ (Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης) στην Ρόδο και στην Κρήτη¹.

¹ Επισημαίνεται ότι κατόπιν πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων ο ΟΤΕΚ έχει ενσωματωθεί στο Υπουργείο Τουρισμού ενώ έχει ανακοινωθεί η ίδρυση νέας τριετούς Σχολής Ξενοδοχειακού Μάνατζμεντ

2.3.4 Επισκόπηση βασικών στοιχείων υφιστάμενης κατάστασης του μαζικού τουρισμού που επηρεάζουν τη στόχευση αναφορικά με την ενίσχυση συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων

Η παράθεση των στοιχείων που ακολουθούν στηρίζεται στην έκθεση Π.Α.1: «Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης Μαζικού Τουρισμού στην Ελλάδα», στην οποία με βάση και τις σχετικές κατευθύνσεις της ΕΥΠΟΤ:

- καταγράφονται στοιχεία που καταδεικνύουν τη σχετική θέση της χώρας στο διεθνές περιβάλλον,
- παρουσιάζονται και αξιολογούνται βασικά ποσοτικά και ποιοτικά μεγέθη του ελληνικού τουρισμού, υπό το πρίσμα των στόχων που έχουν τεθεί για την υλοποίηση του συνολικού έργου και λαμβανομένων υπόψη των δυσμενών συνεπειών της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τη χώρα,
- εξειδικεύεται και αναλύεται η υπάρχουσα κατάσταση του μαζικού τουρισμού σε επτά αναπτυγμένες ως προς τον μαζικό – οργανωμένο τουρισμό περιοχές της χώρας: **Αττική (με εστίαση στην Αθήνα), Κεντρική Μακεδονία (με εστίαση σε Χαλκιδική & Πιερία), Κρήτη, Ρόδο, Κω, Ζάκυνθο και Κέρκυρα**

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία του τουρισμού στην Ελλάδα. Από το 2005 ως το 2011, ο αριθμός των τουριστών αυξήθηκε κατά 2,2% ετησίως. Ωστόσο, η σύνθεση των επισκεπτών έχει αλλάξει.

Το 2005, το 50% των επισκεπτών προέρχονταν από την Ευρωζώνη, το μερίδιο της οποίας μειώθηκε σε 40% το 2011. Υπήρξε επίσης μια (μικρότερη) μείωση των επισκεπτών από χώρες της ΕΕ εκτός Ευρωζώνης.

Οι μειώσεις αυτές αντισταθμίστηκαν από τη μεγάλη αύξηση (10% ετησίως) των επισκεπτών από άλλες χώρες (κυρίως τη Ρωσία, το Ισραήλ, την Τουρκία και τις Βαλκανικές χώρες).

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-12: Βασικά στοιχεία εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα

Μεταβλητές	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	CAGR ²
Επισκέπτες (000)	14.388	15.226	16.165	15.939	14.915	15.007	16.427	2,2%
Χώρες Ευρωζώνης	7.069	7.592	7.595	7.174	6.599	6.109	6.600	-1,1%
Χώρες ΕΕ (εκ. Ευρωζώνης)	4.149	4.320	4.867	4.642	4.289	4.091	4.098	-0,2%
Άλλες	3.170	3.316	3.703	4.124	4.027	4.808	5.729	10,4%
Μερίδιο αγοράς (παγκόσμιο)	1,81%	1,81%	1,80%	1,74%	1,69%	1,60%	1,68%	-1,2%
Μερίδιο αγοράς (Ν. Ευρώπη)	9,40%	8,91%	9,07%	9,31%	9,07%	8,88%	8,99%	-0,8%
Εισπράξεις (€000s)	10.730	11.357	11.319	11.636	10.400	9.611	10.505	-04%
Εισπράξεις (% εξαγωγών)	20,8%	20,7%	18,9%	17,5%	20,0%	17,%	18,6%	-1,9%
Διανυκτέρευση/επισκέπτη	10.66	10.65	9.97	9.57	9.48	9.34	9,19	-2,4%
€/ Διανυκτέρευση	69,7	70,0	70,2	76,3	73,5	68,6	69,6	0,0%

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Eurostat, UNWTO, Greek Default Watch

Η Ελλάδα δεν έχει πρόβλημα να προσελκύσει τουρίστες, καθώς οι επισκέπτες αυξήθηκαν από το 2005 ως το 2011. Επίσης, οι αριθμοί αντικρούουν την υπόθεση ότι η ανατίμηση του ευρώ έκανε την Ελλάδα λιγότερο ελκυστική ως προορισμό - στην πραγματικότητα, ο τουρισμός από τις χώρες της Ευρωζώνης μειώθηκε, ενώ ο τουρισμός από τις άλλες χώρες αυξήθηκε. Πιο ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι το μερίδιο αγοράς της Ελλάδας έχει πέσει από 1,8% παγκοσμίως το 2005 σε 1,7% το 2011, και από 9,4% στη Νότια Ευρώπη το 2005 σε 9% το 2011. Έτσι, ενώ η Ελλάδα δέχεται περισσότερους τουρίστες, η αύξηση δεν συμβαδίζει με την αύξηση του παγκόσμιου τουρισμού ή με την αύξηση στις γειτονικές χώρες.

Αυτό είναι πρόβλημα, αλλά δεν είναι το μείζον πρόβλημα. Στην αντίστοιχη γραμμή του πίνακα, όπου παρουσιάζονται τα έσοδα από τον τουρισμό, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Τράπεζας της Ελλάδος, φαίνεται η Ελλάδα να εισέπραξε τα ίδια χρήματα από τον τουρισμό το 2011 όπως και το 2005 (μικρή μείωση). Αλλά ενώ ο τουρισμός κάλυψε το 21% των εξαγωγών το 2005, το μερίδιο αυτό έπεσε στο 18,6% το 2011 (συνεχίζοντας μια μείωση από το 25% το 2000). Επίσης, ένα ευρώ το 2011 έχει μικρότερη αξία από ένα ευρώ το 2005, δηλαδή σε πραγματικές τιμές, τα έσοδα από τον τουρισμό έπεσαν κατά 20% μεταξύ του 2005 και του 2011.

² CAGR: Compound annual growth rate_είναι το σύνθετο ετήσιο ποσοστό αύξησης μίας ποσότητας π.χ. το κέρδος ή το κόστος μία εταιρείας και υπολογίζεται από τον τύπο

$$CAGR = \left[\left(\frac{\text{ΤελικόΠοσό}}{\text{ΑρχικόΠοσό}} \right)^{\frac{1}{\text{Χρόνια}}} - 1 \right] * 100\%$$

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Δεδομένου ότι η Ελλάδα δέχεται περισσότερους τουρίστες, η μείωση των εσόδων είναι αποτέλεσμα διαφοροποίησης στην αξία (πόσα ξοδεύουν οι τουρίστες) και όχι στον όγκο (πόσοι έρχονται). Εδώ πάλι, υπάρχουν δύο τάσεις. Πρώτον, οι τουρίστες το 2011 έμειναν στην Ελλάδα για λιγότερες μέρες σε σχέση με το 2005 (πτώση 14%). Δεύτερον, οι τουρίστες ξοδεύουν τα ίδια χρήματα ανά διανυκτέρευση όπως και στο παρελθόν - αλλά, αν υπολογίσουμε τον πληθωρισμό, οι δαπάνες ανά διανυκτέρευση έπεσαν κατά 18% σε σχέση με το 2005.

Οι αριθμοί δείχνουν ότι η Ελλάδα μπόρεσε να δεχθεί περισσότερους τουρίστες, αν και το μερίδιο της στην αγορά μειώνεται, τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Το πρόβλημα είναι η ανικανότητα της χώρας να κρατήσει τους τουρίστες για περισσότερο χρόνο ή να τους κάνει να ξοδέψουν περισσότερα χρήματα. Οι τουρίστες δαπανούν το ίδια χρήματα ανά διανυκτέρευση όπως το 2005, αλλά τα χρήματα αυτά παρέχουν λιγότερα αγαθά και λιγότερες υπηρεσίες για τους τουρίστες, όπως και για τους Έλληνες που λαμβάνουν αυτά τα χρήματα.

Η **πρόκληση** λοιπόν για την Ελλάδα είναι να παρέχει περισσότερες δραστηριότητες ώστε οι άνθρωποι να παραμείνουν περισσότερο στο χώρα, ενώ χρειάζεται επίσης να προσελκύσει επισκέπτες υψηλότερης αξίας που θα δαπανήσουν περισσότερα χρήματα ανά διανυκτέρευση.

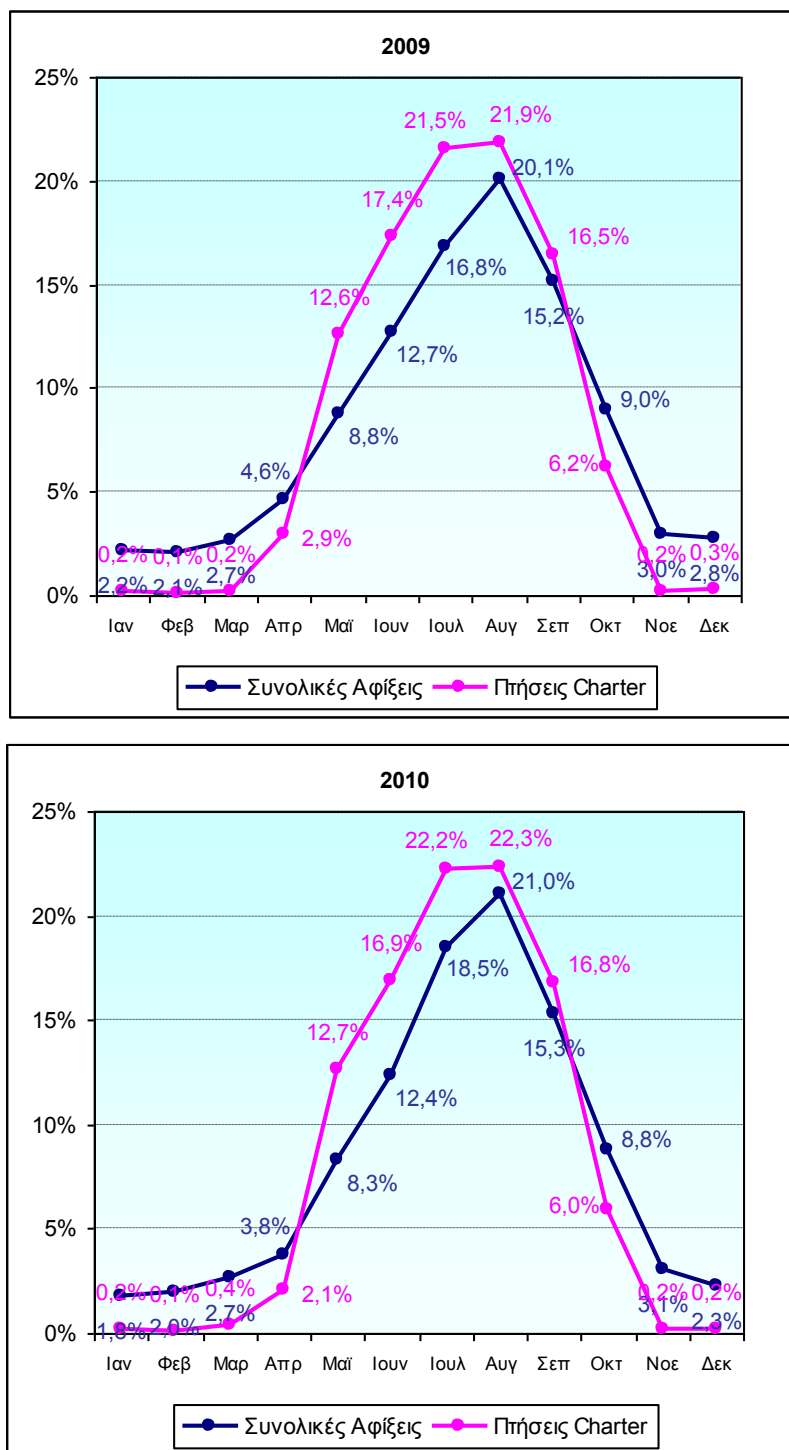
Η έλλειψη δραστηριοτήτων και υποδομών, οι οποίες θα μπορούσαν να προσελκύσουν τουρίστες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους αποτυπώνεται και στην υψηλή εποχικότητα.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν πραγματοποιείται μια αποτύπωση της εποχικότητας των αφίξεων μέσω έκτακτων πτήσεων σε σύγκριση με την αντίστοιχη των συνολικών αφίξεων. Είναι αναμενόμενο τι η εποχικότητα στις αφίξεις μέσω έκτακτων πτήσεων είναι εντονότερη από τις συνολικές.

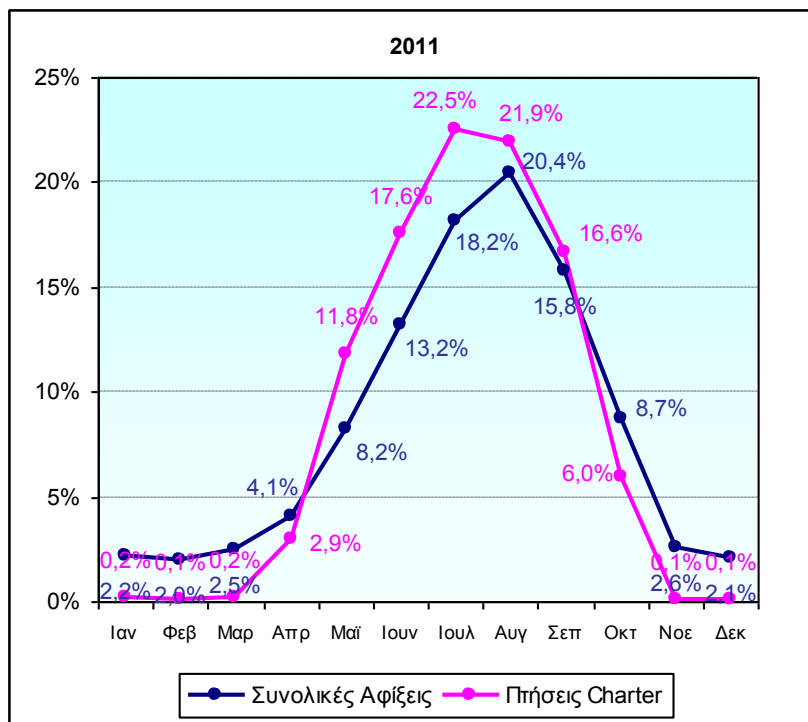
Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το 2011 στις συνολικές αφίξεις το 68% των αφίξεων πραγματοποιείται το τετράμηνο Ιούνιος-Σεπτέμβριος, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις πτήσεις charter είναι 79%. Αξίζει να σημειωθεί όμως και στις δύο κατηγορίες διαχρονικά η εποχικότητα εντείνεται ελαφρά (τα αντίστοιχα ποσοστά για τις δύο κατηγορίες το 2009 ήταν 64% και 77%).

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Διάγραμμα 2-2: Εποχικότητα Συνολικών Αφίξεων και Αφίξεων μέσω πτήσεων Charter (2009-2011)

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πηγή: ΣΕΤΕ, Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, Ίδια επεξεργασία

Στη συνέχεια παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία, για τις επτά επιλεγμένες περιοχές, σε σχέση με το πλήθος των υποδομών, οι οποίες μπορούν να προσελκύσουν τουρίστες υψηλών απαιτήσεων. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στοιχεία για τα ξενοδοχεία υψηλής κατηγορίας (5 & 4 αστέρων) και για λοιπές υποδομές, οι οποίες μπορούν να προσελκύσουν τουρίστες όλο το χρόνο.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι, τα ανωτέρω στοιχεία θα χρησιμοποιηθούν ως αρχικοί δείκτες για τον προσδιορισμό σε πρώτη φάση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών σχηματισμών για την προώθηση του μαζικού οργανωμένου τουρισμού, και δεν σημαίνει ότι μία δράση χρηματοδότησης θα απευθύνεται αποκλειστικά σε αυτές τις επιχειρήσεις.

Αναλύοντας τα στοιχεία για τα καταλύματα στις επτά επιλεγμένες περιοχές, παρατηρείται ότι τα ξενοδοχεία υψηλού επιπέδου υπολείπονται σημαντικά στο σύνολο των καταλυμάτων κάθε περιοχής.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-13: Ξενοδοχειακό δυναμικό υψηλού επιπέδου στις επιλεγμένες περιοχές και σύγκριση του με το σύνολο των ξενοδοχειακών καταλυμάτων κάθε περιοχής

Έτος	ΑΤΤΙΚΗ		ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ		ΠΙΕΡΙΑ		ΚΡΗΤΗ		ΡΟΔΟΣ		ΚΩΣ		ΖΑΚΥΝΘΟΣ		ΚΕΡΚΥΡΑ	
	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ	4&5*	% ΣΥΝ
2008	97	19,6	57	11	8	2,2	275	18,1	125	26,8	52	20,5	25	9,7	66	16,1
2009	100	20,3	60	11,5	10	2,7	299	19,3	130	27,1	56	21,6	26	10	65	16,1
2010	105	21,4	63	12	11	2,8	308	19,9	136	27,9	60	22,6	27	9,9	67	16,8

Πηγή ΕΛ. ΣΤΑΤ – Τμήμα Τουρισμού

Συγκεκριμένα, ικανοποιητικό ποσοστό ξενοδοχειακών καταλυμάτων (>18%) υπάρχει μόνο στις περιοχές της Αττικής, της Ρόδου και της Κω, ενώ στις υπόλοιπες τα ποσοστά είναι αρκετά χαμηλότερα με αυτό της Πιερίας να αγγίζει μόλις το 2,8% για το 2010.

Όσον αφορά τις κλίνες ξενοδοχείων υψηλού επιπέδου, τα ποσοστά είναι καλύτερα συγκριτικά με αυτά για τα ξενοδοχεία για όλες τις περιοχές. Αυτό κυρίως οφείλεται στο γεγονός ότι οι ξενοδοχειακές μονάδες υψηλής κατηγορίας, είναι συνήθως μονάδες με μεγάλη δυναμικότητα.

Πίνακας 2-14:Κλίνες ξενοδοχειακού δυναμικού υψηλού επιπέδου (4&5 αστέρων) στις επιλεγμένες περιοχές και σύγκριση του με το σύνολο των κλινών σε κάθε περιοχή

Έτος	ΑΤΤΙΚΗ		ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ		ΠΙΕΡΙΑ		ΚΡΗΤΗ		ΡΟΔΟΣ		ΚΩΣ		ΖΑΚΥΝΘΟΣ		ΚΕΡΚΥΡΑ	
	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ	ΚΛΙΝ.	% ΣΥΝ
2008	17.370	46,4	17.370	38,5	1.716	9,7	68.537	45,2	45.089	61,6	22.227	57,5	4.447	16,7	17.997	40,2
2009	17.645	47,8	17.645	39	2.222	12,3	73.797	47,5	47.517	62,2	23.817	59,2	4.611	17	18.241	40,8
2010	18.518	48,7	18.518	40	2.494	12,6	78.031	48,3	51.416	62,6	26.105	60,4	4.827	16,5	18.352	42,6

Πηγή ΕΛ. ΣΤΑΤ – Τμήμα Τουρισμού

Τα μεγαλύτερα ποσοστά ξενοδοχειακών καταλυμάτων υψηλής ποιότητας στη Ρόδο, την Κω και την Κρήτη, (ενώ η αντιστοιχία των ποσοστών στην περιοχή Αττικής δεν συμβαδίζει με αυτή την διαπίστωση, λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που έχουν κατά πολύ μειώσει τις τιμές στην ευρύτερη περιοχή Αθηνών³), απευθείας μεταφράζονται και σε υψηλότερη δαπάνη/ διανυκτέρευση, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι συγκεκριμένες περιοχές προσελκύουν περισσότερο 'ποιοτικούς' τουρίστες, έναντι των λοιπών υπό μελέτη περιοχών.

³ Σύμφωνα με στοιχεία και ανακοινώσεις της Ένωσης Ξενοδοχείων Αθηνών - Αττικής

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

Ενδεικτικώς, μόνον για Ρόδο και Κρήτη, στον ακόλουθο Πίνακα εξετάζεται η μέση δαπάνη στα αντίστοιχα έτη.

Πίνακας 2-15: Μέση δαπάνη/ διανυκτέρευση στη Ρόδο, την Κρήτη και το σύνολο της χώρας

€/ διανυκτέρευση	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μ.Ο.
Ρόδος	78,2	80,1	79,1	87	88,7	78,6	82,9	82,09
Κρήτη	77,8	78	80,6	89,7	84,4	76,9	79,4	80,97
<i>Μέσος όρος σύνολο χώρας</i>	69,7	70,0	70,2	76,3	73,5	68,6	69,6	71,13

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Συγκεκριμένα, για την επταετία 2005-2011 ο μέσος όρος της δαπάνης ανά διανυκτέρευση στη Ρόδο ήταν 82,09€, στην Κρήτη 80,97€, ενώ ο μέσος όρος για την αντίστοιχη περίοδο στο σύνολο της χώρας υπολείπεται περίπου στα 10€ (€71,13).

2.4 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ ΔΟΜΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με βάση τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται στις ενότητες που προηγήθηκαν μπορεί να πραγματοποιηθεί μία αρχική εκτίμηση του πλήθους των συνεργατικών σχηματισμών που απαιτείται να δημιουργηθούν, σε διάφορες περιοχές της χώρας, προκειμένου να προωθηθεί αποτελεσματικά ο ποιοτικός μαζικός οργανωμένος τουρισμός.

Η τεκμηρίωση στηρίζεται, στο πλήθος των επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό στην περιοχή, στο πλήθος των ΟΤΑ Α' βαθμού (δήμοι), στο πλήθος των ξενοδοχειακών μονάδων υψηλής κατηγορίας, καθώς και στον ετήσιο όγκο εισερχόμενων τουριστών.

Σε κάθε περίπτωση τονίζεται ότι σημαντικό ρόλο έχουν και οι εξής παραδοχές:

- Οι προορισμοί θα πρέπει να διαθέτουν την κρίσιμη ποσότητα και ποιότητα καταλυμάτων για να αποτελούν επιλογή των αεροπορικών εταιρειών να δημιουργούν δρομολόγια και των tour operators για να δημιουργούν περιηγητικά προγράμματα και σχετικές δραστηριότητες.
- Η έλλειψη προσεκτικού σχεδιασμού τουριστικής ανάπτυξης, σε συνδυασμό με ανεξέλεγκτη ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων και ανεπαρκούς διοίκησης πόρων μπορεί να έχει εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις. Τέτοιες μη βιώσιμες πρακτικές συντελούν στην καταστροφή αξιοθέατων που ο τουρισμός αναδεικνύει και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Οι μεταφορικές υποδομές, με προεξάρχουσες τις αερομεταφορές έχουν σημαντική επίδραση.
- Παρομοίως, οι επενδύσεις σε μεγάλα έργα υποδομής και εγκαταστάσεων είναι απαραίτητες, όπως ένα καλό σύστημα υγείας και συστήματα ασφαλείας

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να αναφερθεί, ότι εκτιμάται, ένας συνεργατικός σχηματισμός τουριστικών επιχειρήσεων, προκειμένου να επιτύχει τους στόχους που έχουν ορισθεί στα πλαίσια του παρόντος έργου θα πρέπει να αποτελείται τουλάχιστον από **5 (πέντε)** μέλη. Το ελάχιστο αυτό όριο, συνάδει με τις διεθνείς πρακτικές, όπως έχουν καταγραφεί σε οικείο κεφάλαιο του Π.Α.3 «Προδιαγραφές οργάνωσης και λειτουργίας δομών συνεργασίας των τουριστικών επιχειρήσεων», του παρόντος έργου και έχει ορισθεί για το σύνολο της χώρας πλην των περιοχών Αττικής και Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο του Ειδικού καθεστώτος συνέργειας και δικτύωσης (άρθρο 13 του Ν. 3908/2011), του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Στο ίδιο σημείο του ν. 3908/2011, αναφέρεται ότι οι συνεργατικοί σχηματισμοί σε Αττική και Θεσσαλονίκη πρέπει

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

να απαρτίζονται τουλάχιστον από 10 (δέκα) μέλη. Στην περίπτωση της δράσης ενίσχυσης των συνεργατικών σχηματισμών με στόχο την προώθηση του ποιοτικού μαζικού οργανωμένου τουρισμού, καθώς θα αναφέρεται σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και όχι στο σύνολο των επιχειρήσεων δεν χρειάζεται να ισχύσει ανάλογος περιορισμός.

Αρχικά, κρίνεται σκόπιμο ο ποιοτικός μαζικός – οργανωμένος τουρισμός να προωθηθεί στις περιοχές, οι οποίες ήδη έχουν τις υποδομές να φιλοξενήσουν τουρίστες μαζικά.

Στο πλαίσιο του συνολικού έργου πραγματοποιήθηκε επισκόπηση της υπάρχουσας κατάστασης του Μαζικού Τουρισμού σε επτά επιλεγμένες περιοχές στην Ελλάδα⁴: Αττική με εστίαση στην Αθήνα, Κεντρική Μακεδονία, με εστίαση σε Χαλκιδική & Πιερία, Κρήτη, Ρόδο, Κω, Ζάκυνθο και Κέρκυρα.

Για τις ως άνω περιοχές αποτυπώθηκαν στοιχεία για:

- το προφίλ του τουρισμού
- τα καταλύματα
- τις αφίξεις των τουριστών και τις διανυκτερεύσεις
- τις τάσεις και τις εκτιμήσεις για το μέλλον

Ακολουθώς παρουσιάζονται και αναλύονται στοιχεία για τον μαζικό τουρισμό και τις τουριστικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα και ειδικότερα στις εν λόγω περιοχές.

Η παρουσίαση πραγματοποιείται για τις προαναφερόμενες μόνο περιοχές, καθώς άλλες περιοχές της χώρας, που είναι επίσης αναπτυγμένες τουριστικά (Κυκλάδες, Βόρειο Αιγαίο, Πελοπόννησος), παρουσιάζουν διαφορετικό προσανατολισμό ως προς το τουριστικό μοντέλο ή ήδη ικανοποιούν κάποιους από τους βασικούς στόχους του έργου. Επίσης, όπως φαίνεται και από τον πίνακα που ακολουθεί και στον οποίο αποτυπώνονται αεροπορικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών σε επιλεγμένα αεροδρόμια της χώρας, οι περιοχές αυτές έπονται των προαναφερόμενων ως προς τα απόλυτα μεγέθη του εισερχόμενου τουρισμού.

⁴ Συνολική παρουσίαση της υπάρχουσας κατάστασης του Μαζικού Τουρισμού στις επτά επιλεγμένες περιοχές περιλαμβάνεται στο Παραδοτέο Π.Α.1: «Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης Μαζικού Τουρισμού στην Ελλάδα» του συνολικού έργου, τμήμα του οποίου αποτελεί και η παρούσα έκθεση.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-16: Αεροπορικές Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών σε Επιλεγμένα Αεροδρόμια της Χώρας (Ιανουάριος – Σεπτέμβριος)

Αεροδρόμιο	2008	2009	2010	2011	08/07	09/08	10/09	11/10
Θεσσαλονίκη*	1.080.806	981.530	939.464	1.042.933	4,0	-9,2	-4,3	11,0
Καβάλα	88.920	81.734	79.037	77.097	-8,4	-8,1	-3,3	-2,5
(Β. Ελλάς)	1.169.726	1.063.264	1.018.501	1.120.030	2,9	-9,1	-4,2	10,0
Ηράκλειο*	1.988.975	1.797.353	1.788.897	2.014.274	-0,1	-9,6	-0,5	12,6
Χανιά	641.808	550.686	554.239	612.185	0,6	-14,2	0,6	10,5
(Κρήτη)	2.630.783	2.348.039	2.343.136	2.626.459	0,0	-10,7	-0,2	12,1
Ρόδος	1.257.236	1.171.404	1.270.088	1.518.498	-2,5	-6,8	8,4	19,6
Κως	632.916	590.010	655.140	798.100	-0,5	-6,8	11,0	21,8
(Δωδεκάνησος)	1.890.152	1.761.414	1.925.228	2.316.598	-1,8	-6,8	9,3	20,3
Άραξος	51.007	40.071	38.679	36.896	-22,7	-21,4	-3,5	-4,6
Καλαμάτα	31.346	28.211	31.233	30.180	-34,5	-10,0	10,7	-3,4
(Πελοπόννησος)	82.353	68.282	69.912	67.076	-27,6	-17,1	2,4	-4,1
Κέρκυρα	774.119	699.913	683.889	744.689	-4,0	-9,6	-2,3	8,9
Κεφαλονιά	175.268	138.131	143.149	144.355	15,0	-21,2	3,6	0,8
Ζάκυνθος	438.553	410.870	401.590	434.031	-2,3	-6,3	-2,3	8,1
Άκτιο	145.995	140.362	138.061	138.516	1,0	-3,9	-1,6	0,3
(Ιόνια Νησιά)	1.533.935	1.389.276	1.366.689	1.461.591	-1,2	-9,4	-1,6	6,9
Μύκονος	104.241	95.856	109.970	129.998	0,6	-8,0	14,7	18,2
Σαντορίνη	177.475	159.617	177.361	194.969	-4,4	-10,1	11,1	9,9
(Κυκλάδες)	281.716	255.473	287.331	324.967	-2,6	-9,3	12,5	13,1
Σκιάθος	112.619	108.259	106.220	112.729	-4,8	-3,9	-1,9	6,1
Μυτιλήνη	72.839	69.681	60.688	61.240	-3,9	-4,3	-12,9	0,9
Χίος	15.829	11.646	11.786	9.646	23,6	-26,4	1,2	-18,2
Σάμος	129.292	112.204	106.047	115.361	0,5	-13,2	-5,5	8,8
(Β. Αιγαίο)	330.579	301.790	284.741	298.976	-1,5	-8,7	-5,6	5,0
ΣΥΝΟΛΟ	7.919.244	7.187.538	7.295.538	8.215.697	-0,8	-9,2	1,5	12,6
ΑΘΗΝΑ	2.776.844	2.604.665	2.457.799	2.417.412	-2,5	-6,2	-5,6	-1,6
ΣΥΝΟΛΟ (με Αθήνα)	10.696.088	9.792.203	9.753.337	10.633.109	-1,2	-8,5	-0,4	9,0

* Συνολικές αφίξεις.

Πηγές: ΥΠΙΑ, ΔΑΑ "Ελ. Βενιζέλος", Περιφερειακά Αεροδρόμια, ΙΤΕΠ

Στον Πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι κύριες παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση ενός κατ' αρχήν ικανού πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων, με εστίαση κατά βάση στις περιοχές που μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του ποιοτικού και αποδοτικού μαζικού οργανωμένου τουρισμού.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-17: Παράμετροι που λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση ενός κατ' αρχήν ικανού πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων

Περιοχή	Πλήθος Τουριστικών επιχειρήσεων ⁵	Πλήθος Ξενοδοχείων 4&5*	Πλήθος ΟΤΑ Α' Βαθμού	Διανυκτερεύσεις Αλλοδαπών για το 2010	Εκτίμηση πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων
Αττική	19.639	105	66	4.233.707	2
Χαλκιδική	2.662	63	5	3.110.836	2
Πιερία	2.315	11	3	590.531	1
Κρήτη	9.348	308	24	15.107.424	4
Ρόδος	2.725	136	1	13.037.781 (το πλήθος αναφέρεται στο σύνολο του ν. Δωδεκάνησου)	2 έως 3
Κως	1.297	60	1		
Ζάκυνθος	1.935	27	1	2.114.385	1
Κέρκυρα	3.824	67	1	3.252.653	1

Πηγές: ΕΛ-ΣΤΑΤ, ypes, geodata.gov.gr, Ιδία Επεξεργασία

Η εν λόγω πράξη ενίσχυσης επενδυτικών σχεδίων προφανώς θα μπορεί να αφορά και σε περιοχές που δεν έχουν εξεταστεί στα πλαίσια του παρόντος έργου. Συγκεκριμένα εκτιμάται, ότι πέραν των προαναφερόμενων περιοχών, περιοχές στις οποίες θα μπορούσαν να δημιουργηθούν συνεργατικοί σχηματισμοί που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στους στόχους του έργου είναι το **Βόρειο Αιγαίο**, η **Πελοπόννησος** και η **ευρύτερη περιοχή του Ιονίου**.

Επίσης μεταξύ των **Περιφερειών Ηπείρου** και **Δυτικής Μακεδονίας** θα μπορούσε να υπάρξει άλλο ένα σχέδιο, ενώ για λόγους γεωγραφικής ισορροπίας πρέπει να προβλεφθεί και ένα ακόμη στην **Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης**.

Επομένως, πέραν των 13 προαναφερόμενων cluster, θα μπορούσαν να ιδρυθούν τουλάχιστον άλλοι **5 (πέντε)** συνεργατικοί σχηματισμοί στην υπόλοιπη Ελλάδα.

⁵ Συγκεκριμένα, έχουν καταγραφεί οι επιχειρήσεις με βάση τους διψήφιους ΣΤΑΚΟΔ08: 55: Καταλύματα, 56: Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης και 79: Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Πίνακας 2-18: Αιτιολόγηση εκτιμώμενου πλήθους ενισχυόμενων επενδυτικών σχεδίων

Περιοχή	Παρατηρήσεις
Αττική	<p>Η Αττική παρουσιάζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τις λοιπές υπό μελέτη περιοχές ως προς την προσέλκυση τουριστών. Ειδικότερα, υπάρχει μεγάλος όγκος τουριστικών επιχειρήσεων στην περιοχή και σημαντικές υποδομές για την προώθηση του ποιοτικού τουρισμού. Οι προοπτικές της περιοχής για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου είναι σημαντικές, καθώς μπορεί να προωθηθεί περισσότερο το city break, ενώ μπορούν να συμπράξουν αρκετοί φορείς (τουριστικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις μεταφορών, κέντρα προώθησης τεχνών και πολιτισμού), προκειμένου να προσελκυσθεί μαζί με πλήθος τουριστών καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.</p> <p>Επομένως, λόγω των ανωτέρω και κυρίως λόγω της ύπαρξης πληθώρας δυνητικών φορέων και των πολλών και διαφορετικών δυνατοτήτων για την προώθηση του ποιοτικού μαζικού – οργανωμένου στην περιοχή, κατ' αρχήν προτείνεται η δημιουργία δύο (2) cluster</p>
Χαλκιδική	<p>Η Χαλκιδική είναι μία περιοχή, η οποία χαρακτηρίζεται από τεράστια τουριστική ανάπτυξη. Εκτιμάται ότι στην περιοχή αρχικά απαιτούνται δύο (2) cluster, τα οποία ως στόχο θα έχουν να καλύψουν την αδυναμία ευελξίας στην αντιμετώπιση των διακυμάνσεων της διεθνούς ζήτησης. Η Χαλκιδική διαθέτει δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού (χειμερινό, ορεινό, αγροτουρισμό, πολιτιστικό κ.τ.λ.). Με την ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών στην περιοχή θα βελτιωθούν οι υποδομές και θα γίνουν στοχευμένες ενέργειες προώθησης και των λοιπών δυνατοτήτων της περιοχής για φιλοξενία τουριστών όλη τη διάρκεια του έτους.</p>
Πιερία	<p>Η Πιερία είναι μία περιοχή, η οποία έχει σημαντική τουριστική ανάπτυξη και που παρόλα αυτά παρουσιάζει υστέρηση σε υποδομές υψηλού επιπέδου (μόνο το 2,8% του συνόλου των ξενοδοχειακών μονάδων είναι 4 & 5 αστέρων). Προτείνεται η δημιουργία ενός cluster στην περιοχή, το οποίο ως στόχο θα είχε την αναβάθμιση των υποδομών, και να στοχεύσει η περιοχή σε περισσότερο αποδοτικό τουρισμό.</p>
Κρήτη	<p>Η Κρήτη είναι μία από τις πλέον ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές της χώρας. Εκτιμάται, ότι σε πρώτη φάση με τη δημιουργία τεσσάρων συνεργατικών σχηματισμών (ενός cluster ανά νομό), θα αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, θα αναβαθμιστούν οι ήδη σε ικανοποιητικό επίπεδο υποδομές των επιχειρήσεων της περιοχής, και θα προωθηθούν δραστηριότητες (π.χ. γκολφ, πεζοπορία, γαστρονομία), οι οποίες θα προσελκύσουν ποιοτικό τουρισμό και όχι μόνο για τη θερινή περίοδο</p>
Ρόδος	<p>Η Ρόδος είναι μία περιοχή, που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση ξενοδοχειακών καταλυμάτων υψηλής κατηγορίας (27,9% του συνόλου των ξενοδοχείων – Πίνακας 2.15) σε σχέση με τις υπόλοιπες περιοχές της χώρας, οπότε υπάρχουν κατ' αρχήν οι βάσεις για την προσέλκυση ποιοτικού – μαζικού οργανωμένου τουρισμού. Ένα cluster που θα ιδρυθεί στην περιοχή, με τη συμμετοχή επιχειρήσεων από διάφορες οικονομικές δραστηριότητες, καθώς και φορέων της περιοχής θα έχει ως στόχο την προσέλκυση τουριστών όλο το χρόνο και όχι μόνο τη</p>

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Περιοχή	Παρατηρήσεις
	<p>θερινή περίοδο. Η προσέλκυση τουριστών για περισσότερους μήνες, μπορεί να επιτευχθεί μέσω στοχευμένων κινήσεων marketing προκειμένου να προωθηθεί το branding της περιοχής και να ενδυναμωθεί η ανταγωνιστική της ταυτότητα.</p> <p>Επίσης, πέρα από ένα cluster επιχειρήσεων – φορέων που θα είναι εντοπισμένο στη Ρόδο, θα μπορούσε να ιδρυθεί ακόμη ένας συνεργατικός σχηματισμός με στόχο την ανάπτυξη του ποιοτικού μαζικού οργανωμένου τουρισμού στην ευρύτερη περιοχή των Δωδεκανήσων. Αρχικά, μπορούν να συμμετέχουν επιχειρήσεις και φορείς από τα νησιά της Ρόδου και της Κω, περιοχές στις οποίες είναι ήδη ανεπτυγμένος ο μαζικός – οργανωμένος τουρισμός, και εν συνεχεία θα μπορούν να συμμετέχουν επιχειρήσεις και από τα υπόλοιπα νησιά.</p> <p>Ένα cluster στην περιοχή των Δωδεκανήσων με τη συμμετοχή επιχειρήσεων από όλα τα νησιά, θα μπορούσε π.χ. να προωθεί λύσεις όπως διαμονή στη Ρόδο και στην Κω, και ημερήσιες διακοπές στα υπόλοιπα μέρη του νησιωτικού συμπλέγματος, με αποτέλεσμα να ενδυναμωθούν όλες οι τοπικές οικονομίες της περιοχής.</p>
Κως	<p>Η Κως είναι ένα νησί, το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί κορεσμένο τουριστικά σε κάποιες περιοχές. Ένας συνεργατικός σχηματισμός στην περιοχή θα μπορούσε να έχει ως στόχο την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, εφόσον υπάρχουν δυνατότητες του νησιού που δεν έχουν ακόμα αξιοποιηθεί, όπως για παράδειγμα οι ιαματικές πηγές. Επίσης ο αναρριχητικός τουρισμός, ο περιπατητικός, ο ποδηλατικός τουρισμός θα μπορούσαν να εξελιχθούν στο πλαίσιο των διακοπών περιπέτειας και αθλητισμού. Οι νέες μορφές τουρισμού, θα προσελκύσουν τουρίστες υψηλότερων οικονομικών δυνατοτήτων περισσότερους μήνες το χρόνο.</p>
Ζάκυνθος	<p>Η Ζάκυνθος είναι μία ανεπτυγμένη τουριστικά περιοχή, που όμως κάθε χρόνο μειώνεται το ποσοστό ποιοτικών τουριστών που επισκέπτονται μαζικά το νησί, με αποτέλεσμα και την μείωση των εσόδων της περιοχής από το νησί.</p> <p>Προτείνεται η δημιουργία ενός (1) cluster στο νησί που ως στόχο θα έχει την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό της τουριστικής προσφοράς του νησιού, μέσω της αναβάθμισης των τουριστικών υποδομών και της ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα οδηγήσουν σε επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.</p>
Κέρκυρα	<p>Η Κέρκυρα, είναι ένας τουριστικός ο οποίος συνδυάζει ειδυλλιακά τοπία υπέροχες παραλίες, με τα σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα και με τη μοναδική αρχιτεκτονική. Η παλιά πόλη της Κέρκυρας είναι η μεγαλύτερη διατηρημένη και κατοικημένη μεσαιωνική πόλη στην Ελλάδα, η οποία το 2007 ανακηρύχθηκε και μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO). Το κράμα αυτό των χαρακτηριστικών πρέπει να προωθηθεί από τη δημιουργία ενός (1) συνεργατικού σχηματισμού στο νησί, με στόχο να αναβαθμιστούν οι υπάρχουσες υποδομές, για να προσελκυσθούν 'ποιοτικότεροι' τουρίστες για περισσότερους μήνες/ έτος.</p>

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Περιοχή	Παρατηρήσεις
Ήπειρος – Δυτική Μακεδονία	Οι δύο αυτές περιφέρειες που καλύπτουν την δυτική Βόρεια Ελλάδα, έχουν τουριστική δραστηριότητα κυρίως σε ειδικές –εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αλλά διευκολύνεται η ανάπτυξη τους λόγω του άξονα της Εγνατίας Οδού με την ακτοπλοϊκή σύνδεση στην Ηγουμενίτσα. Ως εκ τούτου στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και την εκ του λόγου αυτού, υποστήριξη της διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου, θεωρούμε ότι πρέπει να προωθηθεί η δημιουργία ενός (1) συνεργατικού σχεδίου.
Ανατολική Μακεδονία – Θράκη	Η Περιφέρεια αυτή έχει προς το παρόν χαμηλή ποσοτικά τουριστική δραστηριότητα, αλλά έχει προοπτικές σε συσχετισμό και με την εγγύτητα της Τουρκίας, από την οποία έχει αρχίσει ήδη (με τις ενέργειες διευκόλυνσης σε VISA) να αυξάνεται ο αριθμός των επισκεπτών. Με βάση λοιπόν την σκοπιμότητα υποστήριξης αυτής της ανάπτυξης, θεωρείται ότι άλλο ένα (1) σχέδιο θα μπορεί να εγκριθεί για την περιοχή αυτή.

2.5 ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΟΜΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο στόχος της δημιουργίας των Δομών Συνεργασίας στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού είναι η ολοκλήρωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος της χώρας και η αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους σε ένα περιβάλλον που γίνεται ολοένα και περισσότερο ανταγωνιστικό. Αυτό θα πραγματοποιηθεί μέσα από τη συνεργασία ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων η οποία θα προσφέρει ευκαιρίες για μείωση κόστους προμηθειών και βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών.

Τα δίκτυα που θα δημιουργηθούν θα πρέπει να είναι προσανατολισμένα σε διαφοροποιήσεις και ειδικές αγορές όπου μπορεί να στηριχθεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του Παραδοτέου Π.Α.1: «Περιγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης Μαζικού Τουρισμού στην Ελλάδα» παρουσιάστηκαν μέσω ενδελεχούς ανάλυσης SWOT τα δυνατά σημεία και οι ευκαιρίες που θα πρέπει να αξιοποιήσουν οι επιχειρηματίες που εμπλέκονται με τον μαζικό – οργανωμένο τουρισμό στη χώρα προκειμένου να βελτιώσουν τις οικονομικές τους επιδόσεις και να αναβαθμίσουν το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν

Επιπλέον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι δομές συνεργασίας που θα δημιουργηθούν (δίκτυα ή clusters) θα αποτελέσουν ουσιαστικά την «κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα. Επομένως, η υλοποίηση των επενδυτικών σχεδίων για τη δημιουργία των δομών συνεργασίας θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στην ανάδειξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της κάθε περιοχής και των επιχειρήσεων που θα είναι ικανές να προωθήσουν και να υποστηρίξουν το ανταγωνιστικό αυτό πλεονέκτημα και να συμβάλουν στη ποιοτική και ποσοτική βελτίωση του μαζικού οργανωμένου τουρισμού.

Σύμφωνα με τα όσα έχουν τεκμηριωθεί στα προηγούμενα παραδοτέα, οι δομές συνεργασίας, όποια μορφή και αν λάβουν τελικά, θα πρέπει **να στοχεύουν:**

- ✓ Στη βελτίωση του κύκλου εργασιών των τουριστικών επιχειρήσεων μέσω της βελτίωσης της ποιότητας και της πρόσβασης σε νέες αγορές.
- ✓ Στη μείωση του κόστους των επιχειρήσεων μέσω της υλοποίησης συλλογικών δράσεων προώθησης και προβολής, εξορθολογισμού της αλυσίδας εφοδιασμού και εισαγωγής νέων μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης
- ✓ Στη δημιουργία νέων βιώσιμων επιχειρηματικών σχημάτων
- ✓ Στην προώθηση της καινοτομίας ως μέσο βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- ✓ Στην αύξηση της απασχόλησης

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- ✓ Στην ενίσχυση του ρόλου των πολιτιστικών φορέων ως μέσου ανάδειξης των φυσικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής και διεύρυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- ✓ Στην αύξηση του συνολικού αριθμού επισκεπτών.
- ✓ Στην ομαλοποίηση της κατανομής του εισερχόμενου τουριστικού ρεύματος κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Ειδικά ως προς το **θέμα της επιμήκυνσης (παράτασης) της διάρκειας της τουριστικής περιόδου**, με απώτερο στόχο την καθιέρωση περιοχών της Ελλάδας ως τουριστικών προορισμών μαζικού οργανωμένου τουρισμού για όλη τη διάρκεια του έτους, θεωρείται ότι η διάδοση του θεσμού της δικτύωσης μπορεί να έχει κρίσιμο ρόλο. Ειδικότερα, μέσω συνεργατικών εγχειρημάτων καθίσταται πιο εύκολη η στόχευση σε αγορές τουριστών βάσει των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους (π.χ. ηλικία, οικονομική κατάσταση), των ειδικών ενδιαφερόντων τους (π.χ. hobbies) ή της απασχόλησης τους (π.χ. συνέδρια, business).

Επιπλέον, θεωρείται ότι το ύψος της επένδυσης για παροχή των προσδοκώμενων προϊόντων και υπηρεσιών (δημιουργία νέων ή βελτίωση/εμπλουτισμό υφιστάμενων) που απαιτούν οι ως άνω αγορές τουριστών είναι συγκριτικά πιο χαμηλό από το κόστος ανάπτυξης κάποιου ειδικού προϊόντος από μεμονωμένου φορέα, όπως επίσης και ο χρόνος παραγωγής προβλέπεται πιο σύντομος.

Πάνω σε αυτή τη λογική θα πρέπει να δομηθεί ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα που απώτερο σκοπό θα έχει τη δημιουργία της «κρίσιμης μάζας» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού οργανωμένου τουρισμού.

2.6 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΡΓΟ

2.6.1 Επισκόπηση προγραμμάτων σχετικών με τον τουρισμό

2.6.1.1 Πράσινος Τουρισμός

Το πρόγραμμα είχε κεντρικό στόχο την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιριακών εγκαταστάσεων των επιλέξιμων επιχειρήσεων, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη σωστή και υπεύθυνη διαχείριση του ύδατος και των απορριμμάτων, καθώς και την υλοποίηση διαδικασιών που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον ενώ παράλληλα προωθούν την ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων σε περιβαλλοντικά θέματα.

Δικαίωμα συμμετοχής είχαν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εκμεταλλεύονται τουριστικά καταλύματα που λειτουργούν νόμιμα στην ελληνικά επικράτεια και πληρούν τις προϋποθέσεις, όπως αυτές αναφέρονται στον οδηγό του προγράμματος.

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείτο από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης το οποίο συμβάλλει στην άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της Ε.Ε.. **Ο συνολικός προϋπολογισμός της δημόσιας δαπάνης του προγράμματος ανερχόταν σε 30.000.000 €** με περιφερειακή κατανομή όπως αυτή αποτυπώνεται ακολούθως:

1. Ποσό 19.766.920,00€ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5338/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο της σύγκλισης για τις οκτώ Περιφέρειες της Ελλάδος (CC1 GR161 PO001).
2. Ποσό 2.690.960,00€ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5443/5-11-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 R161PO006).
3. Ποσό 1.584.852,00€ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης (Κεντρική Μακεδονία) που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5337/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO008)
4. Ποσό 1.571.479,00€ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης (Δυτική Μακεδονία) που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5337 /26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO008).
5. Ποσό 2.828.826,00€ από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου (Στερεά Ελλάδα) που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ Ε(2007) 5332/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO001).

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

6. Ποσό 1.556.963,00€ από το από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης και Νήσων Αιγαίου (Νότιο Αιγαίο) που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ Ε(2007) 5439/5-11-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO002).

Ο ελάχιστος προϋπολογισμός ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο ανερχόταν στις € 15.000,00 € και ο μέγιστος προϋπολογισμός μέχρι του ποσού των € 400.000,00 €. Το ποσοστό της δημόσιας χρηματοδότησης (επιχορήγηση) του προγράμματος κυμαίνεται από 40% έως και 45%, ανάλογα με τον τόπο-γεωγραφική περιοχή υλοποίησης του έργου.

Συνολικά, στο πρόγραμμα εντάχθηκαν 238 σχέδια επιχειρήσεων με προϋπολογισμό 33.464.732,80 € και δημόσια δαπάνη 13.435.845,34 €.

Η περιφερειακή κατανομή των επενδυτικών σχεδίων που επιχορηγήθηκαν παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2-19: Περιφερειακή κατανομή των επενδυτικών σχεδίων που επιχορηγήθηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος «Πράσιнос Τουρισμός»

Περιφέρεια Υλοποίησης	Πλήθος προτάσεων	Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός	Δημόσια Επιχορήγηση
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	17	2.464.423,64	994.129,78
ΑΤΤΙΚΗ	12	2.471.465,83	988.586,33
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9	1.158.935,76	463.574,30
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	8	1.104.313,59	441.725,44
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	4	471.621,10	188.648,44
ΗΠΕΙΡΟΣ	11	818.350,67	327.340,27
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	19	2.040.659,37	818.013,75
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	17	2.914.404,38	1.165.761,75
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	38	3.666.226,46	1.466.490,58
ΚΡΗΤΗ	52	9.707.020,01	3.882.808,01
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	34	4.152.320,88	1.673.760,13
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	8	976.745,52	401.137,71
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	9	1.518.245,58	623.868,85
Σύνολο:	238	33.464.732,80	13.435.845,34

Πηγή: www.anaptyxi.gov.gr

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

2.6.1.2 Εναλλακτικός Τουρισμός

Η Πράξη «Εναλλακτικός Τουρισμός» αφορούσε στην υλοποίηση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού από υφιστάμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ή προτίθενται να δραστηριοποιηθούν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Η Πράξη αποσκοπούσε:

- Στη διαφοροποίηση και στον εμπλουτισμό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με την επιχειρηματική αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Στην ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος.
- Στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης.

Η Πράξη χρηματοδοτείται με το συνολικό ποσό των 20.000.000,00 € από τα παρακάτω Επιχειρησιακά Προγράμματα:

1. Ποσό € 13.645.616,00 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (οκτώ περιφέρειες του αμιγούς στόχου 1).
2. Ποσό € 938.490,00 από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μακεδονίας - Θράκης» (Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας).
3. Ποσό € 930.498,00 από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μακεδονίας - Θράκης» (Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας).
4. Ποσό € 1.789.031,00 από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας - Ηπείρου» (Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας).
5. Ποσό € 1.618.456,00 από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττικής».
6. Ποσό € 1.077.909,00 από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτης και Νήσων Αιγαίου» (Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου).

Ο ελάχιστος προϋπολογισμός ανά υποβαλλόμενη πρόταση (δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή) **ανέρχόταν στις €10.000,00 και ο μέγιστος στις €400.000,00.** Το ποσοστό δημόσιας χρηματοδότησης οριζόταν στο 50% (μετά από την ακύρωση της 1^{ης} προκήρυξης και έκδοσης νέας την 30/12/2011 με την ίδια δημόσια δαπάνη αλλά με αύξηση συγχρηματοδότησης από 40% σε 50 % και παράταση λήξης υποβολής προτάσεων έως 15/2/2012).

Στα πλαίσια του προγράμματος υποβλήθηκε πολύ μεγάλος αριθμός προτάσεων: **785 με δημόσια δαπάνη (ΔΔ) 49,63 εκατ. €** και διαπιστώνεται υπερκάλυψη διατιθέμενης ΔΔ στις εξής περιφέρειες :

- Αττική: διαθέσιμη Δ.Δ. 1.618.456,00 - Δ.Δ. υποβολών 12.702.089,46 (784,83%)

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Νότιο Αιγαίο: διαθέσιμη Δ.Δ. 1.077.909,00 - Δ.Δ. υποβολών 7.260.894,94
- Κεντρική Μακεδονία: διαθέσιμη Δ.Δ. 938.490,00 - Δ.Δ. υποβολών 6.271.041,82

Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του προγράμματος εκκρεμεί.

2.6.2 Επισκόπηση προγραμμάτων σχετικών με συνεργατικά επενδυτικά σχέδια

2.6.2.1 «Πρώθηση της δικτύωσης των τουριστικών ΜΜΕ (clustering)»

Βασικός στόχος του προγράμματος ήταν να δοθεί η δυνατότητα σε μικρές εταιρείες μέσα από τη συμμετοχή τους σε Ομάδες και Δίκτυα Επιχειρήσεων (Clusters - Networks) να συνδυάσουν τα πλεονεκτήματα της μικρού μεγέθους κλίμακας με τα πλεονεκτήματα της μεγάλης κλίμακας και να λειτουργήσουν περισσότερο ανταγωνιστικά. Στις μικρές επιχειρήσεις της τουριστικής βιομηχανίας ειδικότερα δίνεται η δυνατότητα να ανταγωνιστούν με ίσους όρους με τις μεγαλύτερες, να εμπλακούν σε μια διαδικασία ταχείας και με ίσους όρους απόκτησης εμπειρίας, να επιτύχουν την επανεξέταση των σχέσεών τους με τους προμηθευτές τους και να δημιουργήσουν προοπτική για αυξημένη αποτελεσματικότητα μέσα από τη συλλογική δράση.

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ. μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ) Μέτρο 2.2, Δράση 2.2.3: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των Τουριστικών ΜΜΕ».

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανερχόταν σε 30.000.000 € και η δημόσια δαπάνη σε 15.000.000 €. Η δημόσια χρηματοδότηση του προγράμματος (50% επί του συνολικού προϋπολογισμού) γίνεται κατά 70% από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 30% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου.

Ο προϋπολογισμός κάθε πρότασης μπορούσε να ανέλθει **από 300.000 € κατ' ελάχιστο και μέχρι 3.000.000 € το μέγιστο**. Η δημόσια χρηματοδότηση (επιχορήγηση) ορίστηκε στο 50% της επένδυσης, η ίδια συμμετοχή 30%, ενώ για το υπόλοιπο ποσό δόθηκε η δυνατότητα δανειοδότησης από τράπεζα.

Τα επενδυτικά σχέδια που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα για τις **Περιφέρειες Αττικής και Βορείου - Νοτίου Αιγαίου ήταν ύψους 5.912.442 €** και για την **Περιφέρεια Κρήτης 488.738 €**.

2.6.2.2 «Δημιουργία Καινοτομικών Συστάδων Επιχειρήσεων -Ένα Ελληνικό Προϊόν, Μία Αγορά: Ο Πλανήτης»

Στόχος της Δράσης είναι η ανάπτυξη στην Ελλάδα καινοτομικών συστάδων επιχειρήσεων σε θεματικούς τομείς ή κλάδους της οικονομίας που εμφανίζουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την χώρα, με σκοπό την τόνωση της καινοτομικής δραστηριότητας μέσα από την ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και σκοπού με την εξειδίκευση της παραγωγής και την ανάπτυξη στενής συνεργασίας μεταξύ των μελών των συστάδων. Ειδικότερα, στόχος των καινοτομικών συστάδων είναι η ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, με διεθνή αναγνώριση και ανταγωνιστικότητα.

Η δράση υλοποιείται σε δύο φάσεις:

A. Με ήδη πραγματοποιηθείσα Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, η οποία ήταν ανοικτή σε όλους τους θεματικούς τομείς και κλάδους της οικονομίας, κλήθηκαν προϋπάρχοντα δίκτυα επιχειρήσεων και ερευνητικών / ακαδημαϊκών φορέων, υπό την εκπροσώπηση και τον συντονισμό ενός συντονιστή φορέα, να υποβάλουν προτάσεις που περιελάμβαναν όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την τεκμηρίωση των δυνατοτήτων ανάπτυξης καινοτομικών συστάδων επιχειρήσεων σε θεματικούς τομείς με ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τη χώρα. Στόχος αυτής της πρόσκλησης ήταν να εντοπισθούν πυρήνες επιχειρήσεων και ερευνητικών φορέων ικανών να αξιοποιούν ερευνητικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και διεξοδικότητας σε διεθνείς αγορές. **Στο πλαίσιο της πρόσκλησης υπεβλήθησαν 23 αιτήσεις.** Οι αιτήσεις αξιολογήθηκαν από Επιτροπή Διεθνών Εμπειρογνομόνων με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και διαδικασία, όπως προβλεπόταν στην Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Από την ανωτέρω διαδικασία κρίθηκε ότι **9 δίκτυα παρουσίασαν τις πλέον αξιόλογες προτάσεις.**

B. Στην δεύτερη φάση, τα 9 δίκτυα που ανέδειξε το προηγούμενο στάδιο [φορείς αρωγοί και συμμετέχουσες επιχειρήσεις], κλήθηκαν να υποβάλουν πλήρη 5ετή επιχειρηματικά σχέδια για την δημιουργία και ανάπτυξη της καινοτομικής συστάδας, την οργάνωσή της, το επιχειρηματικό της πρότυπο, την στρατηγική της, την βιωσιμότητά της κλπ. **Υπολογίζεται να χρηματοδοτηθούν περίπου 6 καινοτομικές συστάδες με 5.000.000€ εκάστη.** Μετά την αξιολόγηση των αιτήσεων και την έκδοση των αποτελεσμάτων, η ΓΓΕΤ θα χρηματοδοτήσει την διετή Φάση Πιλοτικής Λειτουργίας των συστάδων εκείνων που θα εμφανίσουν τις μεγαλύτερες προοπτικές επιτυχίας. Ειδικότερα, στην Φάση Πιλοτικής Λειτουργίας, η ΓΓΕΤ θα χρηματοδοτήσει αφενός τον φορέα αρωγό για τον συντονισμό και την παροχή των αναγκαίων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις, την ανάπτυξη κοινών υποδομών, εφόσον χρειάζονται, και την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων που αποδεδειγμένα γίνονται προς όφελος της συστάδας, και αφετέρου τις επιχειρήσεις για την

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

υποστήριξη καινοτομικών δραστηριοτήτων τους όπως η ανάπτυξη πρωτοτύπων, η κατάρτιση, η συμμετοχή σε κοινές εκθέσεις, η προβολή προϊόντων, καθώς και η ενδεχόμενη μετεγκατάστασή τους σε κοινές υποδομές.

Η δράση εντάσσεται στο ΕΠΑΝ ΙΙ και χρηματοδοτείται από το ΕΠΑΝ ΙΙ και τα 5 ΠΕΠ μεταβατικής στήριξης του ΕΣΠΑ (στόχου 2). Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης εκτιμάται ότι θα κυμανθεί από 34 εκ. € έως 40 εκ. € με **συνολική δημόσια δαπάνη 30.000.000 €**, η οποία συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από Εθνικούς πόρους.

2.6.2.3 Δράση Εθνικής Εμβέλειας «Συνεργασία»- Πράξη Ι (Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας) και Πράξη ΙΙ (Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας)

Σκοπός της συγκεκριμένης δράσης ήταν η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, ενίσχυση της απασχόλησης και της ποιότητας ζωής μέσω της υλοποίησης έργων Ε&Τ σε συγκεκριμένους τομείς και δραστηριότητες που: α/ ενδιαφέρουν τον παραγωγικό ιστό της χώρας και θα συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στην παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών και στη διείσδυση σε νέες αγορές, β/ υποστηρίζουν τις ανάγκες της κοινωνίας και των πολιτικών σε διάφορους τομείς όπως υγεία, ενεργειακή πολιτική, περιβαλλοντική πολιτική και γ/ παράγουν νέα γνώση που μπορεί να αξιοποιηθεί.

Η Δράση υλοποιήθηκε σε δύο Πράξεις:

Πράξη Ι: Συνεργατικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας (συνολικού προϋπολογισμού 300.000 -1.000.000 €) και

Πράξη ΙΙ: Συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας (συνολικού προϋπολογισμού 1.000.000 -3.000.000 €).

Και οι δύο Πράξεις της δράσης απευθύνονταν σε συμπράξεις επιχειρήσεων κάθε μεγέθους, ερευνητικών κέντρων/ ινστιτούτων, ΑΕΙ (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ), τεχνολογικών, δημόσιων, και άλλων φορέων. Σημειώνεται όμως ότι οι βασικοί αποδέκτες (ομάδες στόχοι) της δράσης ήταν οι επιχειρήσεις (η συμμετοχή των οποίων είναι υποχρεωτική στη σύμπραξη), ανεξαρτήτως μεγέθους και οι ερευνητικοί φορείς (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Ερευνητικά κέντρα, Ινστιτούτα). Οι λοιποί φορείς συμμετείχαν κυρίως με τη μορφή τελικών χρηστών/ αποδεκτών των προϊόντων/ τεχνολογιών/ υπηρεσιών που θα αναπτύσσονταν.

Η δράση χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΝ-ΙΙ), Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) 1 «Δημιουργία και Αξιοποίηση της Καινοτομίας Υποστηριζόμενη από Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη» και

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

από τα 4 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) - στα οποία ανήκουν οι 5 Περιφέρειες μεταβατικής στήριξης του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013 ως εξής:

- Ε.Π. Αττικής, Α.Π. 3 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας, της Καινοτομίας και της Ψηφιακής Σύγκλισης»,
- Ε.Π. Μακεδονίας – Θράκης, Α.Π. 4 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας » και Α.Π.5 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια .. Μακεδονίας»,
- Ε.Π. Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου, Α.Π. 8 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Στερεάς Ελλάδας» και
- Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου, Α.Π. 6 «Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα Περιφέρειας Ν. Αιγαίου».

Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για την δράση ήταν 95.000.000,00 € και η δημόσια δαπάνη 76.100.000,00 €.

Συνολικά **υποβλήθηκαν 620 προτάσεις** στο πλαίσιο της δράσης «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ». Τελικώς **εγκρίθηκαν 121 προτάσεις μέγιστης συνολικής δημόσιας δαπάνης 66.651.127,27 €** των οποίων οι **113 είναι συνεργατικά έργα μικρής κλίμακας** και οι **8 συνεργατικά έργα μεγάλης κλίμακας**. Πρέπει να σημειωθεί ότι υπήρξε ανάγκη οριζόντιας μείωσης της δημόσιας δαπάνης των φορέων που η χρηματοδότησή τους προερχόταν από τα κονδύλια της Περιφέρειας Αττικής, καθώς ήταν μεγάλος ο αριθμός των προτάσεων που κατατέθηκαν και πληρούσαν τις προϋποθέσεις για επιχορήγηση.

2.6.2.4 Πράξη «Υποστήριξη Ομάδων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων για Δραστηριότητες Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης» (Α' και Β' κύκλου υποβολής)

Η Πράξη είχε ως στόχο την υποστήριξη έργων βιομηχανικής έρευνας και πειραματικής ανάπτυξης, που εκτελούνται στην Ελλάδα από δυναμικές εγχώριες ομάδες ΜμΕ (Πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό της Ε.Ε.) με ήδη ανεπτυγμένη παραγωγική και εμπορική δραστηριότητα, ανεξάρτητα αν πρόκειται για ΜμΕ που δραστηριοποιούνται σε παραδοσιακούς κλάδους ή κλάδους υψηλής τεχνολογίας ή διαθέτουν τα μέσα να υλοποιήσουν οι ίδιες μέρος της έρευνας. Κοινό χαρακτηριστικό αποτελεί το γεγονός ότι σε όλες τις περιπτώσεις οι ΜμΕ έχουν την ανάγκη εξειδικευμένου φορέα (φορείς εκτέλεσης ΕΤΑ) για την υλοποίηση μέρους της έρευνας για λογαριασμό τους με σκοπό την επίλυση κοινών προβλημάτων/αναγκών ή την επίτευξη κοινών στόχων. Στην πρώτη περίπτωση οι επιχειρήσεις αναμένεται να είναι κυρίως ΜμΕ του ίδιου κλάδου,

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ενώ στη δεύτερη διαφόρων κλάδων (πολυεπιστημονική προσέγγιση). Για την ευρύτερη διάχυση των αποτελεσμάτων σε επιχειρήσεις του κλάδου, όπου κρίνεται σκόπιμο, ενθαρρύνεται η συμμετοχή συνδέσμων επιχειρήσεων.

Ο μέσος προϋπολογισμός των έργων κατά την προκήρυξη εκτιμήθηκε στα **300.000€**, ενώ **ο μέγιστος προϋπολογισμός ανά έργο** ανερχόταν σε **500.000€**. Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για την δράση ήταν **23.730.000,00 €** και χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΝ-II) ως εξής:

- Περιφέρειες στόχου 1: ΕΠ "Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα" (ΕΠΑΝ II) (Αν. Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Ιόν. Νησιά, Πελοπόννησος, Δυτ. Ελλάδα): 7.400.000,00 €
- Περιφέρειες μετάβασης: Αττική 6.080.000,00 €, Κεντρική Μακεδονία 5.310.000,00 €, Δυτική Μακεδονία 1.000.000,00 €, Στερεά Ελλάδα 3.700.000,00 €, Νήσων Νοτίου Αιγαίου 240.000,00 €

Η δράση συγχρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ.

Κατά τον **Α' κύκλο** υποβολής υποβλήθηκαν **76 προτάσεις με συνολικό προϋπολογισμό 33,80 εκατ. ευρώ και αιτούμενη δημόσια δαπάνη 24,19 εκατ. ευρώ**. Οι προτάσεις από την Περιφέρεια Αττικής αιτούνται για 12,06 εκατ. ευρώ, ενώ οι προτάσεις από τις Περιφέρειες στόχου 1 - Ανατολική Μακεδονία Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Β. Αιγαίο, Κρήτη, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Δυτική Ελλάδα - για 6,22 εκατ. ευρώ. Δημοφιλέστεροι τομείς είναι οι Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Γεωργία, Αλιεία, Κτηνοτροφία, Τρόφιμα και Βιοτεχνολογία και το Περιβάλλον. **Εγκρίθηκαν συνολικά 30 προτάσεις μέγιστης συνολικής δημόσιας δαπάνης 8.578.132,65 €.**

Κατά τον **Β' κύκλο** υποβολής υποβλήθηκαν **166 προτάσεις**. Μετά την αξιολόγηση εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση οι 41 από αυτές με συνολική μέγιστη επιτρεπτή δημόσια ενίσχυση 12.128.424,53 €.

**Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

**2.7 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ 3908/2011 ΓΙΑ ΤΟ
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ
ΔΙΚΤΥΩΣΗ**

Στο ειδικό καθεστώς ενισχύσεων της Συνέργειας και Δικτύωσης του άρθρου 13 του νόμου 3908/2011 εντάσσονται επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται από σχήματα συνέργειας και δικτύωσης που αποσκοπούν στην υλοποίηση προγραμμάτων – κοινών δράσεων, οι οποίες μεμονωμένες ή συνδυαστικά, αξιοποιούν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, είτε αξιοποιούν υποδομές που δημιουργούνται με εθνική και κοινοτική χρηματοδότηση, ή συντελούν στην προσαρμογή στο σύγχρονο οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον συγκεκριμένων και γεωγραφικά προσδιορισμένων παραγωγικών δραστηριοτήτων και υπηρεσιών.

Η κατανομή του προϋπολογισμού της πρώτης περιόδου προκήρυξης του καθεστώτος ανέρχεται σε 50.000.000 €. Το ελάχιστο κόστος του επενδυτικού σχεδίου ορίζεται στις 200.000 € και το μέγιστο στα 20.000.000 €. Τα ποσοστά χρηματοδότησης κυμαίνονται από 15% έως και 50% ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων και την περιοχή εγκατάστασης.

3. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

3.1 ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Για την τεκμηρίωση του χρηματικού ποσού που απαιτείται για την ενίσχυση ενός ικανού αριθμού συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού λαμβάνονται υπόψη:

- Οι βασικές αρχές σύνταξης προϋπολογισμού ενός έργου
- Το θεσμικό πλαίσιο για τις χρηματοδοτήσεις
- Τα απολογιστικά στοιχεία από προγενέστερα προγράμματα επενδύσεων που περιλάμβαναν ενίσχυση τουριστικών επιχειρήσεων και συστάδων / δικτύων επιχειρήσεων προκειμένου να προσδιοριστεί μια ενδεικτική τάξη μεγέθους για το προτεινόμενο χρηματικό ποσό ενίσχυσης της επόμενης ενότητας.

3.1.1 Βασικές αρχές σύνταξης προϋπολογισμού ενός έργου

Ο προϋπολογισμός ενός έργου περιλαμβάνει μία εύλογη εκτίμηση της χρηματοοικονομικής υποστήριξης που απαιτείται για την υλοποίηση και την επίτευξη των στόχων του, συμπεριλαμβανομένης της αιτιολόγησης των δαπανών του προϋπολογισμού. Το ποσό που θα έχει δαπανηθεί για ένα πρόγραμμα ενίσχυσης επιχειρήσεων έως ότου αυτό ολοκληρωθεί εξαρτάται από διάφορα μεγέθη άμεσου και έμμεσου κόστους που προκύπτουν σε ένα επενδυτικό σχέδιο.

Οι συνήθεις κατηγορίες άμεσου κόστους είναι:

- προσωπικό (μισθοί, αμοιβές, επιδόματα & πρόσθετες παροχές)
- υλικά & εξοπλισμός (εγκαταστάσεις, έπιπλα, εξοπλισμός γραφείου, μηχανές, εργαλεία, οχήματα, κλπ.)
- ταξίδια (μεταφορά, διαμονή, ημερήσιες αποζημιώσεις κλπ.)
- εξωτερικοί σύμβουλοι/ εταιρείες συμβούλων (που παρέχουν ειδική εμπειρία και τεχνική υποστήριξη για θέματα όπως η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας κλπ.)
- συντήρηση, εφόσον περιλαμβάνεται στο αντικείμενο του έργου (τακτική και έκτακτη συντήρηση/ επιδιορθώσεις υποδομών, εξοπλισμού, οχημάτων κλπ.)

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- εκπαίδευση, εφόσον απαιτείται (εκπαιδευτικό υλικό, ομιλητές σεμιναρίων, μίσθωση εγκαταστάσεων, ημερήσιες αποζημιώσεις)
- κόστος για την αγορά προμηθειών, υπηρεσιών ή τεχνικών έργων (κόστη σύναψης δημοσίων συμβάσεων, αμοιβές αναδόχων)
- κόστος για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών (contingencies) (κόστος για την κάλυψη κινδύνων και σχετικά απρόβλεπτα έξοδα. Ο προσδιορισμός –κατά την αξιολόγηση κινδύνων– κινδύνων με μεγάλη πιθανότητα επέλευσης, είναι δυνατόν να συνεπάγεται τη διάθεση σημαντικών πόρων στην κατηγορία αυτή).

Το έμμεσο κόστος είναι αυτό που δημιουργείται μέσω των συνηθισμένων δραστηριοτήτων και, συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί ειδικά για ένα συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα έμμεσου κόστους είναι τα γενικά έξοδα (overheads) του Φορέα Υλοποίησης (π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα, νερό, θέρμανση, τηλεπικοινωνίες, μίσθωση και συντήρηση γραφείων, διοικητική υποστήριξη).

Συγκεντρώνοντας όλα τα σημαντικά στοιχεία κόστους, είναι δυνατή η κατάρτιση ενός ενδεικτικού προϋπολογισμού ενός επενδυτικού σχεδίου, περιλαμβάνοντας τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πλέον συναφείς αναμενόμενες δαπάνες. Επιπλέον, θα πρέπει να προσδιοριστούν οι πηγές από τις οποίες θα χρηματοδοτηθεί το Έργο και τη συμμετοχή κάθε πηγής στη χρηματοδότηση αυτή.

3.1.2 Περί χρηματοδότησης συνεργατικών δομών επιχειρήσεων

Η διασφάλιση χρηματοδότησης είναι βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη και επιτυχημένη λειτουργία των συνεργατικών δομών. Οι πηγές χρηματοδότησης των συνεργατικών δομών και πιο συγκεκριμένα των συστάδων – clusters επιχειρήσεων είναι συνήθως η πολιτεία, οι επιχειρήσεις- μέλη και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η χρηματοδότηση των clusters, ειδικά στα πρώτα βήματα ανάπτυξής τους, προέρχεται από πρωτοβουλίες στήριξης των συστάδων που υλοποιούνται από την πολιτεία (project clusters). Τα περισσότερα προγράμματα προβλέπουν την παροχή ενισχύσεων για τη φάση σύστασης και ανάπτυξης της συστάδας (π.χ. για χρονικό διάστημα περίπου 18 μηνών) και τη φάση λειτουργίας (π.χ. για χρονικό διάστημα επιπλέον 18 μηνών).

Στόχος είναι να καλυφθούν τα πρώτα έξοδα οργάνωσης και να υλοποιηθούν αρχικές δράσεις οι οποίες θα αναδείξουν το ρόλο των συστάδων και τα οφέλη των επιχειρήσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή τους σε αυτό, ώστε στο μέλλον να γίνει εφικτή η αυτοχρηματοδότηση των δράσεων του.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Μετά το πρώτο διάστημα λειτουργίας, οι επιχειρήσεις μέλη των συστάδων καλούνται να πληρώσουν συνδρομές μέλους σε αντάλλαγμα των υπηρεσιών και των ωφελειών που απολαμβάνουν. Οι συνδρομές αποτελούν υποχρέωση των μελών, παρέχονται σε τακτική βάση και το ύψος τους είναι καθορισμένο. Κατ' αποκοπήν και σε εθελοντική βάση, οι πιο εύρωστες επιχειρήσεις δύνανται να παρέχουν χορηγίες.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η συστάδα προκύπτει μέσα από την αγορά, η χρηματοδότηση των δράσεων της προέρχεται εξ αρχής από τα μέλη της (business clusters). Φανερό είναι ότι όσο πιο ισχυρή η βάση της συστάδας (όσο πιο πολλά τα μέλη) τόσο περισσότερα τα έσοδα και τόσο μεγαλύτερη η ικανότητα χρηματοδότησης και νέων δράσεων προς όφελος των μελών της. Αν η συστάδα έχει τη μορφή εταιρείας μπορεί να λάβει τραπεζικό δανεισμό για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων, να αξιοποιεί περιουσιακά στοιχεία, να συμμετέχει σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και γενικά να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εταιρική σχέση.

3.1.3 Κανονιστικό Πλαίσιο

Η νομοθεσία η οποία λαμβάνεται υπόψη για την υλοποίηση μιας δυνητικής πράξης ενίσχυσης συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού είναι:

- Ο Ν. 3614/2007: «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013», ο οποίος εφαρμόζεται από 3/12/2007 και όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 3840/2010: «Αποκέντρωση, απλοποίηση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007-2013 και άλλες διατάξεις»
- Ο Ν. 3752/2009 «*Τροποποιήσεις Επενδυτικών Νόμων και άλλες διατάξεις*»

Επιπλέον, σημειώνεται ότι μια δυνητική πράξη ενίσχυσης συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού θα πρέπει να υλοποιείται βάσει του Κανονισμού Ε.Κ. 1998/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 (ΕΛ L 379/28.12.2006), για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis aid)⁶.

Για την παρακολούθηση της εφαρμογής του λεγόμενου κανόνα de minimis καταγράφονται οι χορηγούμενες ενισχύσεις ανά επιχείρηση. Για το λόγο αυτό, κάθε ενδιαφερόμενη επιχείρηση που μετέχει σε ένα δυνητικό συνεργατικό σχήμα που θα υποβάλλει επενδυτικό σχέδιο προς αξιολόγηση, θα πρέπει να δηλώνει εγγράφως όλα τα συγχρηματοδοτούμενα

⁶ Ο Κανονισμός παρατίθεται στο Παράρτημα 1 του παρόντος Οδηγού.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

προγράμματα de minimis στα οποία ενδεχομένως συμμετείχε **κατά τα τελευταία τρία οικονομικά έτη (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη)** και το συνολικό ύψος των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας για τις οποίες έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης, ώστε να ελεγχθεί η συγκεκριμένη απαίτηση. Πιο συγκεκριμένα, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας για τις οποίες η επιχείρηση έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των € 200.000 σε περίοδο τριών οικονομικών ετών (τρέχον οικονομικό έτος και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη).

Διευκρινίζεται ότι όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παρ. 2 του Κανονισμού «Όταν το συνολικό ποσό ενίσχυσης που προβλέπεται βάσει ενός μέτρου ενίσχυσης υπερβαίνει το παραπάνω ανώτατο όριο, το εν λόγω ποσό ενίσχυσης δεν μπορεί να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού, ούτε προς το μέρος που δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο. Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του ευεργετήματος του παρόντος κανονισμού για το συγκεκριμένο μέτρο ενίσχυσης ούτε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης ούτε σε οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρονικό σημείο».

Επίσης τονίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Κανονισμού απαγορεύεται η σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, αν από τη σώρευση αυτή προκύπτει ένταση ενίσχυσης μεγαλύτερη από αυτήν που καθορίζεται με βάση συγκεκριμένα δεδομένα εκάστης περίπτωσης σε κανονισμό περί απαλλαγής κατά κατηγορία ή απόφαση που έχει εκδώσει η Επιτροπή. Οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις υποχρεούνται να δηλώσουν εγγράφως κάθε τυχόν υφιστάμενη σώρευση κρατικών ενισχύσεων με άλλες κρατικές ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες σύμφωνα με τα παραπάνω.

3.1.4 Κατηγορίες Επιλέξιμων Δαπανών

Προκειμένου να εκτιμηθεί το συνολικό ύψος του προϋπολογισμού των επενδυτικών συνεργατικών σχεδίων είναι απαραίτητο να οριοθετηθούν τα στοιχεία που συνθέτουν το προϋπολογισμό ενός επενδυτικού σχεδίου. Τα στοιχεία αυτά είναι ουσιαστικά οι κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών που θα συνθέσουν το επενδυτικό σχέδιο.

Η επιλογή των επιλέξιμων δαπανών είναι πολύ σημαντική για την εκπλήρωση του σκοπού της δημιουργίας και ανάπτυξης δομών συνεργασίας εντός του τουριστικού τομέα, ο οποίος σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του παρόντος έργου είναι :

- ✓ Η ποιοτική βελτίωση, ο εμπλουτισμός και η αύξηση της προσφοράς των πακέτων μαζικού – οργανωμένου τουρισμού, και
- ✓ Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Οι δομές συνεργασίας μπορεί να πάρουν τη μορφή είτε «συστάδων» (clusters) είτε τη μορφή «επιχειρηματικών δικτύων» (networks), τα χαρακτηριστικά των οποίων αναλύθηκαν σε προηγούμενα παραδοτέα. Επιπλέον, στην περίπτωση των clusters, αυτά μπορούν να δημιουργηθούν μεταξύ ομοειδών τουριστικών επιχειρήσεων (οριζόντια clusters), αλλά και μέσα από τη συνεργασία επιχειρήσεων παρεμφερών κλάδων ή επιχειρήσεων που ανήκουν στην ίδια εφοδιαστική αλυσίδα (κάθετα clusters). Για το λόγο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να δοθεί μια σχετική ελευθερία στις υποψήφιες δομές συνεργασίας να περιλάβουν στα σχέδια δράσης τους ένα σχετικά ευρύ φάσμα ενεργειών, το οποίο είναι απαραίτητο να είναι προσανατολισμένο στην επίτευξη των στόχων του παρόντος έργου.

Κάθε υποψήφια δομή συνεργασίας (συνεργατικό δίκτυο / cluster) μπορεί να προτείνει και να υλοποιήσει ολοκληρωμένα προγράμματα δράσης, που περιλαμβάνουν περισσότερες από μία θεματικές ενότητες. Κρίνεται όμως σκόπιμο τα συνεργατικά επενδυτικά σχέδια να επιλέξουν δαπάνες τέτοιες ώστε, μέσω της επίτευξης οικονομιών κλίμακας (economies of scale) και φάσματος (economies of scope), και μέσω της αποτελεσματικής συνεργασίας των μελών – επιχειρήσεων να **επιτευχθεί η αύξηση της ανταγωνιστικότητας και η αναβάθμιση της ποιότητας του συνολικού τουριστικού προϊόντος**. Οι προτάσεις τους θα πρέπει να αφορούν στα εξής:

- επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου,
- εισαγωγή καινοτόμων μεθόδων και προϊόντων στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις δομές συνεργασίας,
- κάλυψη αναγκών της τοπικής κοινωνίας σε συνάφεια με τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής και την ανάπτυξη και στήριξη της τοπικής τουριστικής κίνησης,
- αξιοποίηση των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων κάθε περιοχής,
- εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων,
- ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην λειτουργία του δικτύου, ως μέσου βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των μελών του
- εισαγωγή πρακτικών διασφάλισης της ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, βελτίωσης του επιπέδου ροής της πληροφόρησης κ.λ.π.

Με βάση τα παραπάνω, αλλά και μετά από την επισκόπηση των προγενέστερων προγραμμάτων που πραγματοποιήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που προτείνονται είναι οι κάτωθι:

1. Κτιριακά: Διαμόρφωση χώρων – Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων

Η κατηγορία αυτή θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στην υλοποίηση εργασιών και επενδύσεων που αποσκοπούν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων ή /

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (για παράδειγμα διαμόρφωση χώρων των ξενοδοχείων για εξυπηρέτηση πελατών καθ' όλο το έτος, εγκαταστάσεις εξοικονόμησης, ή/ και παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μετατροπές για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, ατόμων τρίτης ηλικίας κλπ).

Επίσης στην κατηγορία αυτή θα περιλαμβάνονται οι δαπάνες που στην αγορά κτιριακών και των βοηθητικών τους εγκαταστάσεων από το νέο νομικό πρόσωπο του συνεργατικού δικτύου / cluster, καθώς και τις αναγκαίες διαμορφώσεις – διαρρυθμίσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι οι κτιριακές αυτές εγκαταστάσεις (καθώς και οι βοηθητικές τους) θα χρησιμοποιηθούν για την εγκατάσταση του νέου (καινούργιου) κοινού εξοπλισμού ή για εκθετήριο των προϊόντων και υπηρεσιών του δικτύου.

2. Προμήθεια εξοπλισμού

Η προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού θα πρέπει να στοχεύει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της δομής. Μπορεί να αφορά για παράδειγμα στην αγορά σύγχρονου εξοπλισμού των επιχειρήσεων παραγωγής τοπικών προϊόντων, στην προμήθεια φιλικών προς το περιβάλλον χερσαίων μεταφορικών μέσων επαγγελματικής χρήσης για τη μεταφορά ατόμων ή εμπορευμάτων, στην αγορά εξοπλισμού για την εξυπηρέτηση ειδικών ομάδων πληθυσμού (Αμέα, τρίτη ηλικία), κ.ά..

Επίσης μπορεί να αφορά στην απόκτηση και εφαρμογή εξειδικευμένης τεχνογνωσίας, που θα βελτιστοποιεί και θα προάγει τον τρόπο λειτουργίας του συνεργατικού δικτύου/ cluster, θα συμβάλει στην ανάπτυξη νέων ή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, στη διαφοροποίηση ή αναβάθμιση της ποιότητας υπαρχόντων, στην εισαγωγή καινοτόμων παραγωγικών διαδικασιών, στη δημιουργία κοινής πλατφόρμας προμηθειών, στην καλύτερη προώθηση των πωλήσεων και στην εκπαίδευση του προσωπικού κ.ά..

3. Δικτύωση – Προβολή – Προώθηση

Η κατηγορία αυτή είναι πολύ σημαντική καθώς η προβολή και η προώθηση είναι αναπόσπαστο κομμάτι του τουρισμού και ιδιαίτερα του μαζικού τουρισμού. Στην κατηγορία αυτή μπορούν να ενταχθούν όλες οι ενέργειες έντυπης και ηλεκτρονικής προβολής που χρησιμοποιούνται συνήθως (σχεδιασμός και ανάπτυξη ιστοσελίδων, ανάπτυξη εφαρμογών συστημάτων ηλεκτρονικών κρατήσεων, διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο κλπ), αλλά ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στη συμμετοχή σε Εκθέσεις.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

4. Άλλες δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλες οι δαπάνες που είναι απαραίτητες για την οργάνωση και παρακολούθηση των διοικητικών, οικονομικών, παραγωγικών και εμπορικών δραστηριοτήτων του συνεργατικού δικτύου/ cluster. Πιο συγκεκριμένα θα περιλαμβάνονται οι αμοιβές συμβούλων, η προετοιμασία της πρότασης, η παρακολούθηση / διαχείριση υλοποίησης του σχεδίου, τα έξοδα σύστασης νέου νομικού προσώπου, η προμήθεια εξοπλισμού και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και νέων τεχνολογιών, η εφαρμογή και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης, κ.ά..

Η κατανομή του προϋπολογισμού που προτείνεται για τα συνεργατικά επενδυτικά σχέδια παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα. Τα ποσοστά που προτείνονται επιλέχθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τις κατανομές αντίστοιχων προγενέστερων προγραμμάτων για επιχορήγηση συνεργατικών δικτύων / clusters. Επίσης, εξυπηρετούν τους σκοπούς του χρηματοδοτικού προγράμματος που είναι η προώθηση της συνεργασίας και της δικτύωσης επιχειρήσεων προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους και να βελτιωθεί συνολικά το τουριστικό προϊόν κάθε περιοχής.

Πίνακας 3-1: Προτεινόμενη Κατανομή Προϋπολογισμού

Κατηγορία Δαπάνης		Μέγιστο επιλέξιμο ποσοστό στον προϋπολογισμό του έργου
1.	Κτιριακά: Διαμόρφωση χώρων – Εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων	Έως 40-50%
2.	Προμήθεια εξοπλισμού	Έως 30-40%
3.	Δικτύωση – Προβολή – Προώθηση	Έως 50-60%
4.	Άλλες δαπάνες	Έως 10-20%

Εφόσον η φιλοσοφία του προγράμματος είναι μακριά από αυτή ενός προγράμματος ενίσχυσης μεμονωμένων επιχειρήσεων για τον εκσυγχρονισμό τους, η εσωτερική κατανομή των κατηγοριών είναι τέτοια ώστε να εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους θα δημιουργηθεί το δίκτυο / cluster. Επομένως, προτείνεται να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην κατηγορία «Δικτύωση – Προβολή – Προώθηση» με υψηλά ποσοστά και να περιοριστεί αρκετά η κατηγορία των κτιριακών που συνήθως είναι εκείνη στην οποία δίνεται το μεγαλύτερο βάρος στα προγράμματα επιχορήγησης.

Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα για ανάπτυξη σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να συνεργαστούν με άλλες σε πολλαπλά επίπεδα και να αυξήσουν το συνολικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της περιοχής τους. Παράλληλα, περιορίζεται η επιλογή μιας επιχείρησης να συμμετάσχει σε ένα δίκτυο / cluster μόνο για να εκσυγχρονίσει τις εγκαταστάσεις της.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

3.2 ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΩΤΑΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΩΤΕΡΟ ΟΡΙΟ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ακόλουθα στοιχεία έχουν παρουσιαστεί και αναλυθεί εκτενώς στο πλαίσιο των εργασιών του παρόντος έργου και ειδικότερα:

- ❑ Τον προτεινόμενο ελάχιστο αριθμό συνεργατικών επενδυτικών συνεργατικών σχεδίων ο οποίος κρίνεται ως ικανός να αποτελέσει την κρίσιμη μάζα για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού οργανωμένου τουρισμού στη χώρα μας: **15 συνεργατικά επενδυτικά σχέδια (που περιγράφηκαν ανωτέρω)**
- ❑ Τα ανώτατα και κατώτατα όρια κοστολόγησης των συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων των προγενέστερων προγραμμάτων: Τα **κατώτατα όρια κυμαίνονται από 200.000 € έως 300.000 €, ενώ τα ανώτατα από 500.000 € έως 3.000.000 €**. Επίσης ο μέσος όρος προϋπολογισμών των εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων κυμαίνεται από 250.000 € έως και 5.000.000 €.
- ❑ Το γεγονός ότι παράλληλα με τη δράση για το μαζικό – οργανωμένο τουρισμό πρόκειται να δρομολογηθούν αντίστοιχες δράσεις και για άλλες μορφές τουρισμού από την Αναθέτουσα Αρχή (συνεδριακός, εναλλακτικός τουρισμός κλπ).
- ❑ Τον προϋπολογισμό των πράξεων του ΕΣΠΑ για τον τουρισμό ανά περιφέρεια για το 2012 που αναλύεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 3-2: Προϋπολογισμός Πράξεων για τον Τουρισμό για το 2012

Περιφέρεια	Ποσό
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	13.643.145 €
Αττικής	10.000.000 €
Βορείου Αιγαίου	34.394.657 €
Δυτικής Ελλάδας	11.712.396 €
Δυτικής Μακεδονίας	3.802.500 €
Ηπείρου	24.510.252 €
Θεσσαλίας	12.991.713 €
Ιονίων Νήσων	52.647.571 €
Κεντρικής Μακεδονίας	4.557.851 €
Κρήτης	9.765.545 €
Νοτίου Αιγαίου	16.586.130 €

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Περιφέρεια	Ποσό
Πελοποννήσου	17.677.174 €
Στερεάς Ελλάδας	25.573.994 €
ΣΥΝΟΛΟ:	237.862.931 €

- Τα προβλεπόμενα στο υπό έγκριση Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον τουρισμό, ήτοι:
 - Την ανάγκη για μετάβαση της χώρας από ένα μαζικό, αδιαφοροποίητο, μονοθεματικό τουρισμό και χαμηλής οικονομικής απόδοσης τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό, οικονομικά αποδοτικότερο, με μεγαλύτερη διάρκεια παραμονής και διασποράς μέσα στο χρόνο, που απευθύνεται σε κοινό με υψηλότερες απαιτήσεις, που δεν αρκείται στο καθιερωμένο τουριστικό πρότυπο «ήλιος -θάλασσα», με παράλληλη αξιοποίηση των τουριστικών πόρων, φυσικών και ανθρωπογενών.
 - Την ανάγκη προώθησης της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και ειδικότερα την προστασία των υδατικών πόρων και του εδάφους και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
 - Την ανάγκη δημιουργίας ενιαίων δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, που θα καλύπτουν το σύνολο των πολλαπλών ιστορικών παρελθόντων και θα συνδέονται με τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα.
 - Την ανάγκη διασφάλισης της εξωγενούς ζήτησης ως προϋπόθεσης για τη συνέχιση της μεγέθυνσης του κλάδου και την αύξηση των εισροών επενδύσεων.
 - Την ανάγκη για επιλεκτική ενίσχυση των ευκαιριών προσέλκυσης επισκεπτών, σε περιοχές με υψηλό βαθμό εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από την τουριστική δραστηριότητα, λαμβάνοντας υπόψη την αποφυγή της επιβάρυνσης των πόρων και την διασφάλιση αποδεκτού επιπέδου υποδομών και εγκαταστάσεων.
- Και τέλος, τη γενικότερη δύσκολη οικονομική συγκυρία στην οποία βρίσκεται η χώρα μας την παρούσα χρονική περίοδο,

προτείνεται τα κοστολογικά στοιχεία για το πρόγραμμα ενίσχυσης συνεργατικών επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού να κυμανθούν στα εξής επίπεδα:

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Συνολικός Διαθέσιμος Προϋπολογισμός:	15.000.000 € – 30.000.000 €
Κατώτατο Όριο Προϋπολογισμού:	200.000 € – 300.000 €
Ανώτατο Όριο Προϋπολογισμού:	1.000.000 € – 2.000.000 €

Σημειώνεται ότι στη διαμόρφωση ενός **Οδηγού Εφαρμογής δράσης κρατικής ενίσχυσης επιχειρήσεων** που δραστηριοποιούνται στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το επιλέξιμο πλήθος των επιχειρήσεων που τελικά θα ενεργοποιηθούν και θα προσέλθουν σε αξιοποίηση των ενισχύσεων, θα πρέπει να διαφοροποιείται μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών επιχειρήσεων αναλόγως μεγέθους και σε συνάρτηση με τις οικονομικές δυνατότητες που η κάθε κατηγορία επιχειρήσεων είναι σε θέση να έχει και είναι ανάλογες και με το μέγεθός της. Με άλλα λόγια θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα η εν λόγω δράση κρατικής ενίσχυσης να είναι ελκυστική και (αν όχι κυρίως) για τις μικρές επιχειρήσεις που είναι και η συντριπτική πλειονότητα στη χώρα.

4. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ & ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΠΡΑΞΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΜΑΖΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στο παρόν κεφάλαιο προσδιορίζονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα καθώς και σχετικοί δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης μιας πράξης - προγράμματος κρατικών ενισχύσεων στον τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού προσανατολισμένης στη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών.

Καταρτίζονται **δείκτες αποτελεσμάτων** για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των στόχων και **δείκτες εισροών και εκροών** για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού υλοποίησης των ενδεικτικών δράσεων της πράξης. Οι προηγούμενοι δείκτες αξιοποιούνται για την ποσοτικοποίηση των στόχων, προκειμένου αυτοί να καταστούν μετρήσιμοι

Οι δείκτες παρακολούθησης της πράξης διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

A. Παρακολούθηση επίτευξης στόχων της πράξης

Δείκτες αποτελέσματος: είναι κατάλληλα επιλεγμένα ποσοτικά μεγέθη ή λόγοι δύο ποσοτικών μεγεθών που μετρούν (άμεσα ή έμμεσα) τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης των ωφελούμενων από την πράξη και του εσωτερικού περιβάλλοντος τους και παρακολουθούν τις αλλαγές τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης. Χρησιμοποιούν για την ποσοτικοποίηση των στόχων της πράξης προκειμένου να διευκολυνθεί η παρακολούθηση της προόδου επίτευξής τους.

B. Παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης

Δείκτες εισροών: είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας πράξης μετρώντας τους πόρους που καταναλώνονται για την υλοποίηση της πράξης, σε ένα χρονικό διάστημα.

Δείκτες εκροών: είναι ποσοτικά μεγέθη που εκτιμούν την πρόοδο υλοποίησης μιας πράξης μετρώντας τις εκροές που παράγονται από την υλοποίηση της πράξης, σε ένα χρονικό διάστημα.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Αξιοποιώντας τους δείκτες εισροών, εκροών και αποτελεσμάτων προκύπτουν οι δείκτες αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας και επομένως της υλοποίησης της πράξης.

Γενικός στόχος, της πράξης χρηματοδότησης των συνεργατικών σχηματισμών, θα είναι η δημιουργία cluster τουρισμού, που ως αποτέλεσμα θα έχουν τη διαφοροποίηση του μονοθεματικού σε μεγάλο βαθμό ελληνικού τουριστικού προϊόντος, την προσέλκυση ποιοτικού μαζικού – οργανωμένου τουρισμού και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, με επακόλουθη την αύξηση της απασχόλησης.

4.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ - ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.2.1 Γενικά

Μελετώντας τα παραδείγματα cluster τουρισμού στην Ελλάδα και σε λοιπές χώρες, τα οποία παρουσιάστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης στο παραδοτέο Π.Α.3: «Προδιαγραφές Οργάνωσης και Λειτουργίας Δομών Συνεργασίας των Τουριστικών Επιχειρήσεων», ένα σημαντικό συμπέρασμα που προκύπτει, είναι ότι τα cluster τα οποία υπάρχουν στην περιφέρειά καθώς και σε χώρες του εξωτερικού, έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό: γεννήθηκαν από μια πραγματική ανάγκη αντιμετώπισης ενός προβλήματος.

Είναι καταγεγραμμένο στη διεθνή πρακτική ***πως ένα cluster γεννιέται και δε γίνεται***. Η προσέγγιση πρέπει πάντα να έχει επιχειρηματική βάση και να ξεκινάει από τη βάση (bottom-up).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω προκύπτει πως η όποια στήριξη και χρηματοδότηση για την ίδρυση τουριστικών cluster, είναι σκόπιμο να είναι στραμμένη προς τη διευκόλυνση της δημιουργίας cluster που ήδη έχει διαφανεί η ανάγκη δημιουργίας τους και ενδεχομένως υπάρχει πρόσφορο έδαφος γι' αυτή και όχι η δημιουργία cluster με κύριο, αν όχι αποκλειστικό κίνητρο τη λήψη και αξιοποίηση βραχυπρόθεσμα κάποιας κρατικής χρηματοδότησης.

Με βάση τη στόχευση του συνολικού έργου που αφορά στην **αποδοτική και ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού** στην Ελλάδα, την **επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** και την **αύξηση της απασχόλησης** στον τομέα του τουρισμού, ως επιμέρους **Στρατηγικοί Στόχοι (Σ.Σ.)** της πράξης μπορούν να αναγνωριστούν οι κάτωθι:

Σ.Σ.1: Αύξηση του αριθμού των εισερχόμενων τουριστών, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με ταυτόχρονη αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Σ.Σ.2:** Ενίσχυση της τοπικής τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας – Αύξηση της ανταγωνιστικότητας
- Σ.Σ.3:** Μείωση της εξάρτησης των τοπικών επιχειρήσεων από τους Tour Operators
- Σ.Σ.4:** Ενθάρρυνση καινοτόμων ενεργειών, με την αξιοποίηση των επιτευγμάτων και των εργαλείων της κοινωνίας της γνώσης και των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.
- Σ.Σ.5:** Βελτίωση του επιπέδου και της επάρκειας των προσφερόμενων υπηρεσιών
- Σ.Σ.6:** Βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής που έχει έδρα το κάθε cluster

Σημειώνεται ότι οι Στρατηγικοί Στόχοι είναι υποκείμενοι σε τυχόν αναθεώρηση και επικαιροποίηση μέχρι την οριστική έγκριση και προκήρυξη σχετικής πράξης κρατικών ενισχύσεων.

Για την πλήρωση των ανωτέρω Σ.Σ. θεωρείται ότι μπορεί να συνεισφέρει η χρηματοδότηση ικανού αριθμού επενδυτικών συνεργατικών σχεδίων, η υλοποίηση των οποίων θα δημιουργήσει την «κρίσιμη μάζα» για την ποιοτική ανάπτυξη του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού στην Ελλάδα.

Οι συνεργατικοί σχηματισμοί, αναμένεται να προωθήσουν ένα νέο διαφοροποιημένο, από το παρόν, μοντέλο, στο οποίο η τουριστική προσφορά να έχει νέα χαρακτηριστικά.

Το μοντέλο αυτό θα πρέπει να απορρέει από τις ίδιες αναζητήσεις του τουρίστα και το τουριστικό προϊόν της χωρικής ενότητας υποδοχής τουριστών και να επικεντρώνεται στις ακόλουθες τέσσερις μεταβλητές που συγκροτούν και τα νέα χαρακτηριστικά της τουριστικής προσφοράς, των 4E⁷:

- το περιβάλλον και καθαρή φύση (Environment and clean nature).
- τον εκπαιδευτικό τουρισμό, τον πολιτισμό και την ιστορία (Educational tourism, culture and history).
- τα μεγάλα γεγονότα (Events and mega events).
- τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία (Entertainment and fun).

Σε επίπεδο επιχείρησης, μέσω μίας πράξης κρατικών ενισχύσεων ενίσχυσης συνεργατικών σχηματισμών στον τομέα του μαζικού – οργανωμένου τουρισμού θα δοθεί η δυνατότητα σε μικρές εταιρίες μέσα από τη συμμετοχή τους σε Ομάδες και Δίκτυα Επιχειρήσεων

⁷ Cuvelier et al., 1994, Deprest 1997, Morucci 2003, Βαρβαρέσος 2009

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

(Clusters – Networks) να συνδυάσουν τα πλεονεκτήματα της μικρού μεγέθους κλίμακας με τα πλεονεκτήματα της μεγάλης κλίμακας και να λειτουργήσουν περισσότερο ανταγωνιστικά.

Στις μικρές επιχειρήσεις της τουριστικής βιομηχανίας ειδικότερα θα δοθεί η δυνατότητα να ανταγωνιστούν με ίσους όρους με τις μεγαλύτερες, να εμπλακούν σε μια διαδικασία ταχείας και με ίσους όρους απόκτησης εμπειρίας, να επιτύχουν την επανεξέταση των σχέσεών τους με τους προμηθευτές τους και να δημιουργήσουν προοπτική για αυξημένη αποτελεσματικότητα μέσα από τη συλλογική δράση.

Πέρα από τη δημιουργία ενός ικανού πλήθους συνεργατικών σχηματισμών στον τομέα του τουρισμού στην Ελλάδα, μία δράση ενίσχυσης των τουριστικών cluster, θα πρέπει να έχει ως ειδικό στόχο την τόνωση συγκεκριμένων αναπτυξιακών δεικτών των επιδοτούμενων νεοϊδρυθεισών συστάδων, τόσο σε επίπεδο άμεσα μετρήσιμων ποσοτικών και οικονομικών στοιχείων των επιμέρους επιχειρήσεων και λοιπών φορέων, όσο και σε επίπεδο έμμεσων ποιοτικών στοιχείων της κάθε συστάδας.

Δυνητικά αναμενόμενα αποτελέσματα – κατά περίπτωση – σε κάθε ενισχυόμενο cluster παρατίθενται ακολούθως:

- Βελτίωση του κύκλου εργασιών των τουριστικών επιχειρήσεων – μελών του cluster μέσω της βελτίωσης της ποιότητας και της πρόσβασης σε νέες αγορές.
- Μείωση του κόστους των επιχειρήσεων – μελών του cluster μέσω της υλοποίησης συλλογικών δράσεων προώθησης και προβολής, εξορθολογισμού της αλυσίδας εφοδιασμού και εισαγωγής νέων μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης
- Αύξηση εξωστρέφειας των επιχειρήσεων – μελών του cluster
- Αύξηση επενδύσεων για ανάπτυξη και παροχή καινοτόμων προϊόντων ή και υπηρεσιών από επιχειρήσεις – μέλη του cluster, (δαπάνη για έρευνα άμεσα σχετιζόμενη με το αντικείμενο του cluster)
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, κυρίως στις επιχειρήσεις – μέλη του cluster
- Αύξηση θέσεων εργασίας εξειδικευμένου προσωπικού (κάτοχοι μεταπτυχιακού διδακτορικού τίτλου σπουδών), κυρίως στις επιχειρήσεις – μέλη του cluster
- Σύνδεση ακαδημαϊκής / επιστημονικής κοινότητας με επιχειρήσεις
- Αύξηση δραστηριοτήτων κατάρτισης/ δια βίου μάθησης του προσωπικού των επιχειρήσεων / μελών του cluster,
- Αύξηση της συμμετοχής επιχειρήσεων σε εκθέσεις, δράσεις δημοσιότητας, διεθνή δίκτυα (π.χ. meta-clusters),

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

- Ενίσχυση του ρόλου των πολιτιστικών φορέων ως μέσου ανάδειξης των φυσικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής και διεύρυνσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Προσέλκυση ξένων και εγχώριων επενδύσεων ιδιωτών επενδυτών.

4.2.2 Δείκτες μέτρησης αποτελεσμάτων

Ακολούθως δίνονται Δείκτες Αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των Στρατηγικών Στόχων, όπως αυτοί παρουσιάστηκαν ανωτέρω.

Οι Δείκτες Αποτελεσμάτων είναι κατάλληλα επιλεγμένα ποσοτικά μεγέθη ή λόγοι δύο ποσοτικών μεγεθών που μετρούν (άμεσα ή έμμεσα) τα χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής ενδιαφέροντος και του εσωτερικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων των cluster και παρακολουθούν τις αλλαγές τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης των δράσεων.

Η κατάρτισή τους απαντά στο εξής ερώτημα: *Πώς ελέγχουμε το αν επιτυγχάνονται οι στόχοι της πράξης;*

Κατά βάση χρησιμοποιούνται για την αποτίμηση μακροπρόθεσμα των προτεινόμενων παρεμβάσεων. Στην προκειμένη περίπτωση αφορούν κυρίως σε παρακολούθηση αποτελεσμάτων με περιφερειακή – τοπική διάσταση.

Πίνακας 4-1: Ενδεικτικοί Δείκτες Αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των Στρατηγικών Στόχων της πράξης

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΣΣ.1	Αύξηση του αριθμού των εισερχόμενων τουριστών καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με ταυτόχρονη αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης	<ul style="list-style-type: none"> – Πλήθος εισερχόμενων τουριστών – Μέση κατά κεφαλή δαπάνη εισερχόμενων τουριστών – Πλήθος νέων αγορών εισερχόμενων τουριστών με αύξηση εισερχομένων τουριστών – Πληρότητες ξενοδοχείων και καταλυμάτων κατά μήνα

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΣΣ.2	Ενίσχυση της τοπικής τουριστικής επιχειρηματικής δραστηριότητας – Αύξηση της ανταγωνιστικότητας	<ul style="list-style-type: none"> – Δημιουργία συστημάτων κοινών αγορών (centrales d'achat ή buying groups) – Πλήθος κοινών δράσεων προβολής – Νέες υποδομές της εφοδιαστικής αλυσίδας (supply chain) για τουριστικές επιχειρήσεις
ΣΣ.3	Μείωση της εξάρτησης των τοπικών επιχειρήσεων από τους Tour Operators	<ul style="list-style-type: none"> – Ποσοστό επιχειρήσεων που θα καλυφθεί από σχετικές παρεμβάσεις
ΣΣ.4	Ενθάρρυνση καινοτόμων ενεργειών, με την αξιοποίηση των επιτευγμάτων και των εργαλείων της κοινωνίας της γνώσης και των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών)	<ul style="list-style-type: none"> – Πλήθος συνεργασιών επιχειρήσεων & φορέων επιστημονικής κοινότητας – Πλήθος επιχειρήσεων που εισάγουν ΤΠΕ στην καθημερινή λειτουργία
ΣΣ.5	Βελτίωση του επιπέδου και της επάρκειας των προσφερόμενων υπηρεσιών	<ul style="list-style-type: none"> – Πλήθος υποδομών – ανωδομών που κατασκευάζονται – εκσυγχρονίζονται – Πλήθος εργαζόμενων που μετέχουν σε ενέργειες κατάρτισης ενδοεπιχειρησιακής ή εξωτερικής – Πλήθος επιχειρήσεων που εγκαθιστούν πιστοποιημένα συστήματα διαχείρισης ποιότητας – Νέες δραστηριότητες – Μείωση παραπόνων πελατών
Σ.Σ.6	Βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής που έχει έδρα το κάθε cluster	<ul style="list-style-type: none"> – Ποσοστό νέων που βρίσκει απασχόληση σε τουριστικές επιχειρήσεις – Ποσοστό ευπαθών και κοινωνικά ευαίσθητων ομάδων που θα καλυφθεί από σχετικές δράσεις – Αριθμός κοινωνικών υποδομών που κατασκευάζονται / βελτιώνονται – Αριθμός παρεμβάσεων σε χώρους / μνημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Οι παραπάνω αναφερθέντες αριθμητικοί δείκτες θα καταστεί δυνατόν να οριστικοποιηθούν σε φάση μεταγενέστερη της παρούσης και πάντως μετά την οριστικοποίηση τόσο του συνολικού ποσού που θα διατεθεί για ένα τέτοιο πρόγραμμα όσο και της κατανομής του μεταξύ των διαφόρων ενεργειών που τελικά θα περιλαμβάνονται σε ένα οριστικοποιημένο πλέον πρόγραμμα για την ενίσχυση του τομέα του μαζικού οργανωμένου τουρισμού και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν.

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

4.3 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ - ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4.3.1 Γενικά

Η παρακολούθηση της υλοποίησης της εξεταζόμενης πράξης προϋποθέτει τη κατάρτιση δεικτών για τις εισροές και τις εκροές των προβλεπόμενων δράσεων.

Η κατάρτιση των δεικτών αυτών απαντά στο εξής ερώτημα :

Πως ελέγχουμε το αν υλοποιούνται οι δράσεις της πράξης με το σωστό τρόπο, δηλ. το αν παράγεται η επιθυμητή ποσότητα εκροών (αγαθών και υπηρεσιών), έγκαιρα και με χαμηλό κόστος;

4.3.2 Δείκτες παρακολούθησης υλοποίησης της πράξης

Ακολουθώς παρουσιάζονται ολιγάριθμοι ενδεικτικοί ποσοτικοποιημένοι δείκτες, οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση της υλοποίησης της πράξης για τη δημιουργία και ανάπτυξη cluster τουρισμού. Σε ξεχωριστή στήλη παρουσιάζεται και η τιμή στόχος/ εκτιμώμενη τιμή.

Πίνακας 4-2: Ενδεικτικοί Δείκτες για την παρακολούθηση υλοποίησης της πράξης

α/α	Περιγραφή δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος/ Εκτιμώμενη Τιμή
1.	Αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης	Αριθμός	15
2.	Βαθμός απορρόφησης των οικονομικών πόρων (Σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών προς το σύνολο του επιλέξιμου προϋπολογισμού) με την ολοκλήρωση της πράξης	Ποσοστό	100%
3.	Ποσοστό εγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων που υλοποιήθηκαν	Ποσοστό	100%
4.	Αριθμός αιτήσεων χρηματοδότησης ανά περιοχή ενδιαφέροντος	Αριθμός	1 - 2
5.	Εκσυγχρονισμός τουριστικών επιχειρήσεων, υποδομών και υπηρεσιών	Ωφελούμενοι φορείς	50
6.	Συνεργασίες επιχειρήσεων και φορέων της Επιστημονικής Κοινότητας	Αριθμός	5

Π.Α.4: ΠΛΗΡΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΝΟΣ ΙΚΑΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

α/α	Περιγραφή δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος/ Εκτιμώμενη Τιμή
7.	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης και διενέργειας συναλλαγών από τις μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις	Ωφελούμενοι φορείς	50
8.	Ανάληψη ενεργειών προβολής του τουριστικού προϊόντος της περιοχής ενδιαφέροντος	Αριθμός	15
9.	Προώθηση προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης σε ανέργους, επαγγελματίες και λοιπό εργατικό δυναμικό	Εκπαιδευόμενοι	50
10.	Εκπόνηση Marketing Plan για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής ενδιαφέροντος και τη διαμόρφωση διακριτής «τουριστικής ταυτότητας» (brand name)	Μελέτη	15

4.4 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΟΥΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

Οι παραγόμενοι από τα συστήματα παρακολούθησης δείκτες θα πρέπει να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της πράξης. Θα πρέπει επίσης να είναι σχετικοί και μετρήσιμοι σε διάφορα στάδια υλοποίησης του προγράμματος. Λόγω της ποσοτικής τους φύσης, πιθανώς να ρίχνουν φως στην επιχείρηση προγραμματισμού και να προσφέρουν σημεία αναφοράς για παρακολούθηση και αξιολόγηση.

Οι δείκτες δεν είναι πάντοτε εύχρηστοι. Κατωτέρω παρουσιάζονται ορισμένα από τα προβλήματα που μπορεί να ανακύψουν:

- Μπορεί να υπάρξουν δυσκολίες στη διατύπωση καθαρών σχέσεων αιτίας και αποτελέσματος μεταξύ των προγραμματισμένων ενεργειών, επιτευχθέντων αποτελεσμάτων και επιπτώσεων ως προς τους τελικούς στόχους. Μια βελτίωση της οικονομικής κατάστασης μπορεί π.χ. να οφείλεται σε παράγοντες έξω από τη δράση. Σε μια τέτοια κατάσταση πιθανώς να είναι χρήσιμο να χρησιμοποιηθούν μέθοδοι για την εκτίμηση των επιπτώσεων της δράσης σε μία δεδομένη ομάδα, σε σύγκριση προς παρόμοια ομάδα (ελέγχου), στην οποία δεν εφαρμόζεται το μέτρο.
- Μπορεί να είναι προβληματική η σχετική πολυπλοκότητα των μεθόδων μέτρησης.
- Οι εκροές και τα αποτελέσματα είναι σχετικώς απλά να μετρηθούν, ενώ για τις επιπτώσεις οι μετρήσεις είναι πιο περίπλοκες.

5. ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία

1. Επιχειρηματικό Συμβούλιο Π.Ο.Τ & Σ.Ε.Τ.Ε. (2001), «Συνεργασία Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας του Τουρισμού»
2. ΙΤΕΠ, (2011), «Εξελίξεις στα Βασικά Μεγέθη της Ελληνικής Ξενοδοχειακής Αγοράς κατά τα έτη 2010 – 2011»
3. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εργαστήριο Τουριστικών Ερευνών και Μελετών, (2010), «Η σημασία του τουρισμού για την ελληνική οικονομία / κοινωνία & προτάσεις πολιτικής για την τουριστική ανάπτυξη», Μελέτη Εκπονηθείσα για Λογαριασμό του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ)

Διαδίκτυο

4. <http://geodata.gov.gr>
5. www.greekdefaultwatch.com
6. www.info3kps.gr
7. www.ltcnews.gr
8. Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ): www.espa.gr
9. Ελληνική Στατιστική Αρχή: www.statistics.gr
10. Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ): <http://www.sete.gr>